

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-6771 בן זאב נ' בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופט רמי חיימוביץ

ניר בן זאב

מבקש/תובע

נגד

1. בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ

משיבות/נתבעות

2. Booking.Com BV

4. EXPADIA INC

5. HOTELS.COM

1 ב"כ המבקש עו"ד שמוליק קסוטו, עו"ד יוסי האזרחי, עו"ד שחר קפושה
2 ב"כ המשיבה 1 עו"ד רם דקל, עו"ד אוהד אנטמן
3 ב"כ המשיבה 2 עו"ד ניר קהת, עו"ד שי בקל, עו"ד אורטל גר, עו"ד תומר כשר, עו"ד רועי גראוזה,
4 עו"ד אייל רוטשילד
5 ב"כ המשיבות 3-4 עו"ד אמיר ורון, עו"ד שירלי קציר
6

7 החלטה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית

- 8 1. בקשה לפי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, לאישור תובענה כייצוגית.
- 9 2. המשיבות הן סוכנויות תיירות מקוונות – (Online Travel Agencies) OTA,
10 בינלאומיות, המפעילות אתרי אינטרנט באמצעותם ניתן לחפש ולהזמין חדרי מלון
11 ומקומות אירוח באופן מקוון. המשיבות פועלות ברחבי העולם וגם בישראל.
- 12 3. בתי מלון ומקומות אירוח אחרים – צימרים, אכסניות ובתי הארחה (כולם יחד יכונן
13 למען הנוחות "מלונות" אלא אם הקשר הדברים יחייב אחרת), נוהגים להציע ללקוחות
14 פרטיים מספר ערוצי חיפוש והזמנה של חדריהם, למשל – הזמנה ישירה באתר אינטרנט
15 של המלון או הרשת, הזמנה טלפונית, הגעה פיזית למלון, הזמנה באמצעות סוכני נסיעות,
16 הזמנה מקוונת או טלפונית באמצעות חברות תיירות ישראליות (הצדדים הזכירו חברות
17 כמו "אשת טורס", "אופיר טורס", ו"איסתא"), והזמנה באמצעות סוכנויות מקוונות
18 בינלאומיות כמו המשיבות.
- 19 4. לטענת המבקש המשיבות, שהן בעלות נתח שוק משמעותי, למצער בשוק ההזמנות
20 המקוונות, נהגו לנצל את כוחן ולחייב מלונות שהתקשרו עמן לתת להן את המחיר והתנאים
21 הטובים ביותר, ולהימנע מלהציע בערוצי התקשרות אחרים מחירים או תנאים טובים מאלו
22 שהוצגו באתרי המשיבות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-6771 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

5. תניה כזו, אשר מבטיחה כי צד להסכם יזכה לתנאים שווים או טובים מאלו שיקבלו מתחריו, מכונה תניית אחידות (Parity clause) או תניית לקוח מועדף (MFC - Most Favoured Customer) ו-MFN (Most Favored Nation). לטענת המבקש היא מהווה הסדר כובל כהגדרתו בחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 (לשעבר חוק ההגבלים העסקיים), שכן היא מונעת מהמלונות ומערוצי השיווק האחרים להתחרות במשיבות ולהציע לציבור מחירים או תנאים טובים מאלו המופיעים באתרי המשיבות. המבקש טוען כי כפועל יוצא מן התניה התייקרו מחירי החדרים ביחס למחירים בשוק תחרותי והצרכנים שילמו מחיר יקר יותר עבור האירות. יודגש כי התביעה עוסקת בהזמנות של לקוחות פרטיים, ואינה עוסקת בהזמנות קבוצתיות (למשל ועדי עובדים, מועדוני לקוחות ומקומות עבודה), שמהוות חלק משמעותי משוק האירוח, אך נעשות במתכונת שונה.
6. המשיבות טוענות, בין השאר, שתניות אחידות אינן מהוות הסדר כובל לפי החוק, וכי בפועל תניות אלו דווקא קידמו את התחרות. לטענתן, מודל חיפוש המלונות המקוון שפיתחו הגדיל את היצע מקומות האירוח לצרכנים ואיפשר להם לבצע השוואת מחיר ותנאים שלא הייתה בעבר, וכך יצר תחרות בין מקומות האירוח (תחרות חוץ מותגית). מימון הפיתוח והפעילות נעשה באמצעות עמלות המשולמות למשיבות לאחר השלמת העסקה; ותניות אחידות נועדו לשמר את המודל הכלכלי, ולמנוע תופעת "טרמפיסטים" (Free Riders), שיאתרו חדר מלון באתרי המשיבות, ואז יפנו ישירות לבית המלון ויקבלו ממנו מחיר זול יותר (שכן אינו נדרש לשלם עמלה). אלמלא השקעת המשיבות בבניית מאגר מידע ומנוע חיפוש, הלקוח כלל לא היה נחשף למלון ולמחירו והעסקה לא הייתה מתרחשת, ולכן הן צריכות להגביל את יכולת המלון להציע מחירים זולים יותר בערוצים אחרים (תחרות פנים מותגית). הגבלה כזו מכונה "הגבלה נלווית" (Ancillary Restraint) והיא אינה נחשבת להפרה אוטומטית של דיני התחרות.
7. המבקש מסתמך בטיעונו על הליכים שהתקיימו נגד המשיבות באיחוד הפי, שם נקבע במספר הליכים כי תניות האחידות פוגעות בתחרות והמשיבות נאלצו לשנות את מאפייני ההתקשרות שלהם ולקבוע תניות אחידות צרות, ובחלק המדינות הן אף נאסרו כליל בחקיקה.
8. עוד הוא מסתמך על הליך שהתקיים בישראל ב-2020, לאחר הגשת התביעה הייצוגית (לטענת המבקש – בזכות מאמציו), במסגרתו הגיעו רשות התחרות ומשיבות 1-2 (בוקינג), לצד מוסכם לפיו בוקינג לא תמנע ממלונות שהתקשרו עמה להציע מחירים ותנאים טובים יותר בכל שירות הזמנות מקוון שאינו נשלט על ידי המלון או באמצעים שאינם מקוונים (טלפון, הגעה למלון ושיווק בדיוור ישיר לרבות דוא"ל ומסרונים). כלומר – ניתן לאסור על המלון להציע תנאים טובים יותר באתר האינטרנט שלו עצמו, אך אסור לעשות זאת בערוצי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-6771 בן זאב נ' בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 שיווק אחרים (של המלון או חיצוניים). ב-21/4/2021 אישר בית הדין לתחרות (כב' השופטת
2 תמר בזק רפפורט) את הצו, לאחר שמצא כי "ההסכמות שבצו המוסכם מאפשרות השגת
3 התוצאה של קידום התחרות תוך פרק זמן קצר בהרבה מהמסלולים החליפיים הקבועים
4 בחוק, כמו גם חסכון ניכר בעלויות ציבוריות", תוך שהוא מבהיר כי "אישורו של הצו איננו
5 מהווה גושפנקא למה שלא נאסר במסגרת הצו ואיננו מונע ממי שסבור כי בוקינג מפרה את
6 הדין, מלנקוט מהלך עצמאי בהתאם לדין" (ת"כ 39209-01-21 הממונה על התחרות נ'
7 בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ; Booking.com BV). תוקף הצו היה
8 לארבע שנים כלומר עד מאי 2025, אך אין מידע עדכני על המצב כיום.

9 9. הדעת נותנת כי משעה שרשות התחרות ובית הדין הביעו דעתם, הצדדים יאמצו
10 מתכונת זו ויסיימו את ההליך. הצדדים אף פנו לגישור ממושך, אך בסיומו הודיעו כי אין
11 באפשרותם להגיע להסכמות שכן המבקש סבור כי ההסכמות שאימצו רשות התחרות ובית
12 הדין מצומצמות מדי ופוגעות בתחרות באופן שאינו מידתי, ואילו המשיבות סבורות כי
13 הסכמות אלו אינן מעידות על פגיעה בתחרות או על נזק לצרכנים. יתרה מכך, כל צד
14 מתווכח על פירוש הצו ועל כוונת רשות התחרות בעת ניסוחו. עם זאת, הצדדים הסכימו
15 לוותר על חקירות בשלב האישור ולטעון על יסוד הכתובים (כולל השלמות נוכח התקדמות
16 הפסיקה באירופה).

17 10. אעיר כי התיק עבר ממותב אחר במהלך 2024 (לאחר כשלון הגישור), וכי סיכומי
18 הצדדים הוגשו במחצית 2025. כתיבת ההחלטה התעכבה בשל נסיבות אישיות ומקצועיות
19 של הח"מ שאירעו סמוך לאחר הגשת הסיכומים, ועל כך התנצלתי בפני הצדדים.

20 הצדדים

21 11. המבקש הוא אדם פרטי, אזרח ותושב ישראל, אשר, כמו רוב תושבי המדינה, מזמין
22 מפעם לפעם חדרי מלון או מקומות אירוח.

23 12. משיבה 2, Booking.com B.V או בוקינג או בוקינג העולמית), היא
24 חברה זרה המאוגדת בהולנד, בעלת פורטל התיירות Booking.com. על פי הנטען בבקשת
25 האישור בוקינג מחזיקה בנתח שוק משמעותי משוק ההזמנות המקוונות של חדרי מלון
26 בעולם ובישראל. משיבה 1, בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ (בוקינג
27 ישראל), היא חברה ישראלית המוחזקת בבעלות מלאה של המשיבה 2, ועל פי הנטען
28 בבקשת האישור (ומוכחש על ידי המשיבות) משמשת נציגתה בישראל. בתקופה הרלוונטית
29 כלל הסכם ההתקשרות של בוקינג עם מקומות האירוח בישראל את הסעיף הבא:

30 2.2 אחידות והגבלות החדר

31 2.2.1 מקום האירוח ימסור לחברת Booking.com תעריפים וזמינות אחידים ["אחידות"].

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-6771 בן זאב נ' בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 פירוש אחידות מחיר הוא תעריפים זהים או טובים יותר עבור אותו מקום אירוח, אותו סוג חדר,
2 אותם התאריכים, אותו סוג המיטה, אותו מספר האורחים, מתקנים זהים או טובים יותר ותוספות
3 (לדוגמא, ארוחת בוקר, אינטרנט אלחוטי, צ'ק-אאוט מוקדם מאוחר), הגבלות ומדיניות זהים או
4 טובים יותר כגון שינויים בהזמנה ומדיניות הביטול כפי שהינה זמינה באתר/ים, אפליקציה/יות
5 או מרכז/י הזמנות האינטרנט של מקום האירוח (כולל מערכת הזמנות לקוחות), או ישירות במקום
6 האירוח, או אצל כל מתחרה של חברת Booking.com כולל כל הזמנה מקוונת או לא מקוונת
7 או דרך סוכנות נסיעות או מתווך (ו/או כל אמצעי אחר) (מקוון או לא מקוון) של צד שלישי שהינו
8 שותף עסקי או מקושר או מחובר בכל דרך אחרת עם מקום האירוח. אחידות במחיר אינה חלה
9 בגין תעריפים המיועדים לקבוצת משתמשים סגורה...

10 פירוש אחידות זמינות הוא שמקום האירוח יספק לחברת Booking.com זמינות שכזו (כלומר
11 חדרים זמינים להזמנה בפלטפורמה) שהינה נוחה לפחות כפי שהיא ניתנת לכל מתחרה של חברת
12 Booking.com (כולל את כל ההזמנות המקוונות והלא מקוונות או סוכנות נסיעות או מתווך)
13 ו/או לכל צד שלישי אחר (מקוון או לא מקוון) שהינו שותף עסקי של או בכל דרך אחרת קשור
14 עם או מחובר למקום האירוח".

15 תנייה זו שונתה בעקבות הצו המוסכם מ-2020, וכיום המגבלה מתייחסת לערוצים
16 המקוונים של מקום האירוח עצמו בלבד.

17 13. משיבה 3, Expedia Inc. (או אקספדיה) היא חברה זרה המאוגדת במדינת
18 וושינגטון, ארצות הברית, הפועלת ברחבי העולם בתחום התיירות ומפעילה פורטל תיירות
19 בשם זהה. אקספדיה היא בעלים של משיבה 4, Hotels.com (או הוטלס), המפעילה
20 אף היא פורטל תיירות בשם זה. אקספדיה היא אפוא בעלים במישרין ובעקיפין של שני
21 אתרי אינטרנט שונים להזמנת מלונות – אקספדיה והוטלס (ולכן יכוננו יחד אקספדיה). על
22 פי הנטען בבקשת האישור, אקספדיה, על שלל פעילויותיה, מחזיקה בנתח שוק משמעותי
23 של הזמנות חדרי מלון מקוונות בעולם ובישראל. בתקופה הרלוונטית כלל הסכם
24 ההתקשרות של אקספדיה עם מקומות האירוח בישראל את הסעיף הבא:

25 C. GENERAL TERMS

26 1. Rooms, Rates and Availabillity

27 a. **Rooms.** You agree that You will reserve and allocate at least the Base
28 Rooms for display and booking through the Expedia System for each stay
29 date capable of being booked during the Term. Adjustments to Base Rooms
30 may be made as permitted in the Expedia Partner Central or as mutually
31 agreed by the parties. Parties agree that Expedia will be permitted to make

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 rooms available for booking in its discretion as Expedia Collect, Hotel
2 Collect, and/ or Fenced Booking

3 b. **Rates.** You agree that the Rates and Rate Plans you provide Expedia will
4 be equal to or better than those made available through Your own Online
5 Public booking or distribution channels. Any rules (including cancellation
6 rules) and/ or, policies, restrictions, conditions applicable to any room that
7 You make available through the Expedia System shall be no more restrictive
8 than those applicable to any comparable room that You make available
9 through Your own Online Public booking or distribution channels...

10 תנאים אלו כוללים תניית אחידות צרה המתייחסת לתחרות מול ערוצי ההזמנה המקוונים
11 של המלון (Your own Online Public booking or distribution channels), בדומה למה
12 שאומץ בצו המוסכם של בוקינג; אולם לטענת המבקש מדובר בהסכם שהוחלף ב-2015,
13 ועד אז כלל ההסכם תנייה רחבה, בדומה לזו שנהגה בהסכמי בוקינג לפני הצו המוסכם,
14 שהתייחסה גם לערוצי שיווק של המלון שאינם מקוונים (offline) ולסוכנויות מתחרות.
15 המבקש חושש כי התניה הרחבה המשיכה לחול בהסכמים שנכרתו לאחר 2015, וטוען כי
16 ממילא אינה מצומצמת דיה ואוסרת על המלון לפנות בדוא"ל ללקוחות עבר ולהציע להם
17 אירוח חוזר. אקספדיה מכחישה שתי טענות אלו.

18 14. ההסכמים כוללים גם מנגנון אכיפה וענישה, לפיו אם תמצא עסקה זולה יותר מקום
19 האירוח יפצה את הלקוח בגין פער המחירים, ולגבי אקספדיה – יוסיף ללקוח פיצוי של \$50.
20 לטענת המשיבות מנגנונים אלו לא נאכפו בפועל.

21 **טענות המבקש**

22 15. סעיף 2(א) לחוק התחרות הכלכלית קובע כי: "הסדר כובל הוא הסדר הנעשה בין בני
23 אדם המנהלים עסקים, לפיו אחד הצדדים לפחות מגביל עצמו באופן העלול למנוע או
24 להפחית את התחרות בעסקים בינו לבין הצדדים האחרים להסדר, או חלק מהם, או בינו
25 לבין אדם שאינו צד להסדר." סעיף 2(ב) מוסיף וקובע חזקות מסוימות ולפיהן חזקה כי
26 כבילה הנוגעת ל"מחיר שיידרש, שיוצע או שישולם" (ס"ק 1); וכבילה הנוגעת ל"איכותם
27 וסוגם" שך הנכסים והשירותים (ס"ק 4); יראו כהסדר כובל.

28 16. המבקש טוען כי תניות האחידות בהסכמי המשיבות בהם בתי העסק מגבילים את
29 עצמם מלהציע לציבור מחירים או תנאים טובים יותר מאלו המוצעים באתרי המשיבות,
30 פוגעות באפשרות של מתחרים ואפילו בתי העסק עצמם להתחרות מול חברות הענק על
31 המחיר והתנאים של חדרי המלון, וכן פוגעות באפשרות שהציבור יקבל תנאים ומחירים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 טובים יותר, ולכן מהוות הסדר כובל המנוגד לחוק. המבקש מדגיש כי נוכח כוח השוק של
2 המשיבות ההסדר מהווה הסדר כובל הן לפי ההגדרה הכללית שבסעיף 2(א), והן לפי
3 החזקות שבסעיף 2(ב) מאחר ומדובר בכבילה הנוגעת למחיר ולאיכותם וסוגם של
4 השירותים.

5 17. המבקש מדגיש כי מדובר בתניית אחידות רחבה ביותר, שנאסרה בצו המוסכם ובפסק
6 דינו של בית הדין להגבלים עסקיים, ולשיטתו די בכך כדי להצדיק אישור התביעה
7 כייצוגית. לטענתו, יש להחיל את תנאי הצו גם על אקספדיה, שהפעילו עד 2015 תניית
8 אחידות רחבה. לעניין זה הוא מוצא חיזוק בקביעות ערכאות שיפוטיות באיחוד האירופי
9 אשר התייחסו לאקספדיה. עוד הוא טוען שיישום תניית האחידות בהסכמי אקספדיה
10 מאפשר לה לנקוט פרשנות מרחיבה, ולאסור, למשל, שליחת דוא"ל ישיר ללקוחות.

11 18. עוד הוא טוען כי מדובר בהסדר כובל אופקי, בין מתחרים, כהגדרתו בפסיקה ובכללי
12 התחרות הכלכלית (פטור סוג להסדרים שאינם אופקיים) (הוראת שעה), תשע"ג-2013,
13 שכן אף שהמשיבות משווקת את חדרי האירוח שמציעים המלונות, הן במקביל מתחרות
14 בהם (ובערוצי השיווק האחרים) על ליבו של הצרכן. על פי התיאוריה הכלכלית (המוסכמת
15 על שני הצדדים) פגיעתם של "הסדרים אופקיים" בין מתחרים חמורה בהרבה מזו של
16 "הסדרים אנכיים" בין צדדים הנמצאים בשלבים שונים של שרשרת הייצור והשיווק,
17 ומכאן לומד המבקש על חומרת פגיעתן של תניות האחידות של המשיבות והנזק שהן
18 גורמות לצרכנים.

19 19. חלק מרכזי בטענות המבקש מוקדש, כאמור, להחלטות שניתנו ברחבי העולם,
20 ולעובדה שגם לאחר שרשויות התחרות במדינות השונות חייבו את המשיבות לשנות את
21 התנהלותן, הן ניצלו לרעה את השתהות הרגולטור המקומי והמשיכו לחייב בתי עסק
22 בישראל בתניות לקוח מועדף רחבות שפגעו בתחרות. המבקש מפרט כי רשויות התחרות
23 במדינות האיחוד האירופי, לרבות צרפת, גרמניה, איטליה ומדינות נוספות, החלו לבחון
24 את התנהלות בוקינג ואקספדיה כבר ב-2013. ב-2015 הסכימו גם בוקינג וגם אקספדיה
25 לצמצם את תניות הלקוח המועדף באירופה, ולבטל תניות רחבות כמו זו שהייתה בישראל.
26 בוקינג הוסיפה וביטלה את התניות הרחבות במדינות נוספות כמו טורקיה, אוסטרליה, ניו
27 זילנד וגאורגיה. רשות התחרות בגרמניה ביקשה לאסור גם על תניות לקוח מועדף צרות,
28 לרבות באתר האינטרנט של מקום האירוח, ולאחר הליך משפטי ממושך בית המשפט העליון
29 בגרמניה קיבל ב-21/10/2021 את עמדתה וקבע שתניות אחידות באשר הן, רחבות כצרות,
30 פוגעות בתחרות ולכן אסורות בגרמניה. במקביל חלק ממדינות האיחוד (צרפת, איטליה
31 ואוסטריה) אסרו על תניות לקוח מועדף צרות בחקיקה.

32

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-6771 בן זאב נ' בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

20. ב-19/9/2024, הכריע בית הדין האירופי לצדק (ECJ) בהליך שהופנה אליו מבית משפט
באמסטרדם (C-264/23 Booking.com BV v 25hours Hotel Company Berlin GmbH).
בתמצית אומר כי ההליך החל לבקשת בוקינג לקבל מבית משפט מקומי באמסטרדם צו
הצהרתי לפיו תניות האחידות שלה עומדות בכללי התחרות של האיחוד האירופי. בית
המשפט באמסטרדם פנה ל-ECJ, לקבלת חוות דעת עקרונית. בית הדין קיבל אמנם את
עמדת בוקינג כי שירותי התיווך שלה תורמים ליעילות השוק וחושפים את בתי המלון
לציבור, אך דחה את טענתה כי תניות אחידות (Parity Clauses), שמונעות ממקומות
אירוח להציע מחירים נמוכים יותר בערוצי מכירה אחרים, הן כבילות נלוות (ancillary
restraints) הנחוצות למימוש ההתקשרות בין בוקינג למקומות האירוח –
"It has not been established that price parity clauses... are objectively
necessary for the implementation of that main operation and proportionate to
the objective pursued by it... Such clauses... lack the objective necessity
required to be classified as ancillary"
כפועל יוצא נקבע כי תניות אלו אינן עולות בקנה אחד עם דיני התחרות באיחוד האירופי,
וכי בתי המשפט המקומיים רשאים לפסול אותן, לאחר בחינת השפעת התניה על התחרות
בשוק המקומי.
21. המבקש מדגיש כי בית הדין האירופי לא הבחין בין תניות רחבות וצרות (כמו התניה
שאומצה בישראל) וטוען כי מדובר בקביעה משפטית עקרונית אשר שוללת את טענות
המשיבות ומבהירה כי מדובר בתניות אנטי תחרותיות אסורות. עוד הוא טוען שבעוד שמצב
הצרכנים באירופה ובמדינות נוספות השתפר, הצרכן הישראלי נותר מאחור.
22. הקבוצה בשמה הוא מבקש לתבוע כוללת "כל מי שהזמין במהלך 7 השנים האחרונות
מלון בישראל, למעט הזמנות של קבוצות ו/או מועדוני לקוחות". המבקש מדגיש כי הוא
מבקש לייצג את כלל מזמיני המלונות בישראל, בין אם מדובר בישראלים ובין אם מדובר
בתיירים מחו"ל שהזמינו חדרי מלון בישראל.
23. המבקש סבור כי השוק הרלוונטי לבחינת הפגיעה בתחרות הוא שוק הפצת ושיווק חדרי
מלון וחדרי אירוח בתחומה הגיאוגרפי של ישראל לבודדים, באתרי אינטרנט. לבקשת
האישור צירף חוות דעת מומחה של הכלכלן ד"ר דו"ר דו"ר שלם, שבחנה את השפעת תניות
האחידות על עליית המחירים לצרכן בישראל בשנים 2011-2017. ד"ר שלם מפנה לנתוני
הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בנוגע למספר חדרי האירוח בישראל (338-396 מלונות;
53,000-48,000 חדרי אירוח), ומעריך, בהתבסס על נתונים מן האיחוד האירופי, כי ערוצי
שיווק מקוונים החזיקו בשנים הרלוונטיות בין 33% ל-41% מסך ההזמנות, כשהמשיבות
הן שחקניות דומיננטיות בעלות כוח שוק משמעותי בשוק זה. המומחה מוסיף ומפנה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 למחקרים שנעשו באירופה בנוגע להבדלים במחירי החדרים בערוצי המכרה השונים לאחר
2 ביטול תניות האחידות, ומגיע למסקנה כי תניות האחידות גרמו לעליית מחיר של כ-2.5%
3 ביחס למחירים בשוק תחרותי. להערכתו הסיבה לכך היא תניות האחידות שהכתיבו מחיר
4 אחיד בערוצים המקוונים וצמצמו את התחרות. המומחה סבור כי אלמלא תניות האחידות
5 המחירים בערוצים הישירים והחליפיים (סוכניות נסיעות) היו נמוכים אף יותר. הנזק
6 לציבור הוא הפער בין מה שהיה משולם בשוק תחרותי ובין מה ששולם בשוק שבו יש הגבל
7 עסקי, והמומחה מעריך אותו בכ-111.8 עד 120.4 מיליון ₪ (ללא ריבית והצמדה). המבקש
8 מדגיש כי בהתאם לפסיקה אין חובה להוכיח בשלב זה את הנזק באופן מדויק, ודי בהוכחת
9 ההסדר הכולל ואפשרות קיומו של נזק בהתאם לחוות הדעת.

10 24. עוד הוא טוען כי מתקיימים התנאים לאישורה של תובענה ייצוגית, ובכלל זה עילת
11 תביעה אישית, קבוצה, שאלות משותפות (קיום הסדר כובל אסור, ידיעת המשיבות על אי-
12 חוקיות התניות, השפעתן על השוק והנזק לצרכנים), ונזק. המבקש מוסיף כי בחינת הטענות
13 המשותפות במסגרת ייצוגית היא הדרך היעילה ביותר, וכי נוכח הצו המוסכם והפסיקה
14 בחו"ל קיים סיכוי סביר שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת הקבוצה.

טענת משיבה 2 (בוקינג העולמית)

15
16 25. בוקינג טוענת, בתמצית, כי בשנים הרלוונטיות הייתה גורם בעל כוח שוק מצומצם
17 בשוק המלונות הישראלי, וכי היא זו אשר חולל את התחרות בשוק באמצעות המודל
18 המקוון שיצרה. לטענתה נאלצה לאמץ תניות אחידות כדי למנוע מטרמפיסטים לנצל את
19 הטכנולוגיה שהציעה, וכך לסכל את כניסתה לשוק. בוקינג חולקת על כך שתניות אחידות
20 הן הסדרים כובלים; על נתוני המבקש; על הגדרת השוק; על הכללת אזרחים ותושבים
21 זרים בקבוצה; ועל הטענה שתניות האחידות גרמו לנזק ולהתייקרות מחירים. עוד היא
22 טוענת כי הצו המוסכם ופסק דינו של בית הדין תומכים בעמדתה, וכי החלטות זרות אינן
23 רלוונטיות או קבילות, ובפועל גם הן שוללות את עמדת המבקש. את טענותיה גיבתה בחוות
24 דעתו של הכלכלן מר דוועי דוונברג.

25 26. בוקינג סבורה כי תניית האחידות בהסכמים בינה ובין מקומות האירוח היא תניה
26 מסחרית סבירה וראויה, ואינה מהווה הסדר כובל כהגדרתו בחוק התחרות הכלכלית, שכן
27 אינה פוגעת בתחרות. נהפוך הוא. תניה זו היא שאפשרה את קיומו של המודל העסקי של
28 בוקינג ואת כניסתה לשוק הישראלי, שכן היא מנעה את תופעת ה"טרמפיסטים", ובכך
29 תרמה לתחרות, והועילה הן לבתי המלון ומקומות האירוח שנהנו מחשיפה גדולה יותר והן
30 לצרכנים שנחשפו לכמות גדולה בהרבה של חדרי אירוח ויכלו לבחור ביניהם. לגישתה,
31 המבקש טועה בכך שהוא מתייחס רק לתחרות בין ערוצי השיווק של מקום האירוח (תחרות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1 , (תוך מותגית) ומתעלם מן התחרות שיצרה בין מקומות האירוח (תחרות חוץ מותגית),
2 והועילה לצרכנים.
- 3 27. בוקינג טוענת כי הסכמים בין ספק (מקום האירוח) למתווך/משווק (בוקינג) הם הוטרד
4 אנכי בין שחקנים הנמצאים במדרג שונה בשרשרת ההפצה של המוצר – להבדיל מהוטרד
5 אופקי בין מתחרים ישירים באותה רמה – ובהתאם לדין הישראלי לא חלות עליו החזקות
6 שבסעיף 2(ב) לחוק התחרות. מכאן שכדי להוכיח קיומו של הסדר כובל על המבקש להוכיח
7 פוטנציאל ממשי של פגיעה בתחרות, כנדרש בסעיף 2(א), ואין די להפנות לחזקות. לטענתה
8 המבקש לא הוכיח פוטנציאל ממשי לפגיעה בתחרות.
- 9 28. אמנם במקרים חריגים שבהם מדובר בשחקן בעל כוח שוק משמעותי, של מעל 40%,
10 ניתן לקבוע שיש פגיעה בתחרות גם בהסדר אנכי, ברם במועדים הרלוונטיים חלקה של
11 בוקינג בשוק של שיווק חדרי מלון בישראל היה זניח וחד-ספרתי. בוקינג שוללת את
12 הנתונים שהציג המבקש וטוענת כי המומחה מטעמו הגדיר את השוק באופן שגוי, וכלל בו
13 רק הזמנות חדרי אירוח באינטרנט, אף שבאותה תקופה רוב ההזמנות בוצעו בערוצים
14 חלופיים כמו סוכני מכירות ואתרי המלונות עצמם. המומחה מטעם המבקש גם ערבב בין
15 נתונים שונים שאינם בני השוואה, וכדי לנפח את נתח השוק של בוקינג חילק את נתוני
16 הלינות של בוקינג בכל סוגי מקומות האירוח מול נתוני הלינות הכלליים במלונות בלבד.
17 הצבת נתוני הלמ"ס בנוגע ללינות במלונות בלבד במשוואה מוביל לחלק שוק קטן בהרבה.
18 בוקינג מוסיפה כי המחקרים האירופים עליהם הסתמך מומחה המבקש להוכיח עליה
19 תיאורטית של 2.5% במחיר, אינם רלוונטיים, הן משום שהשוק באירופי שונה מהשוק
20 הישראלי, והן משום שאין בהם הסבר לשונות במחירים. כלומר – המחקרים מצביעים על
21 תוצאה מסויימת (פער במחיר) אך לא על הסיבה לפער המחירים, ומומחה המבקש הוא
22 שמניח, ללא ביסוס, שהסיבה לפער היא תניות האחידות.
- 23 29. בנסיבות אלו חלים כללי התחרות הכלכלית (פטור סוג להסכמים שפגיעתם
24 בתחרות קלת ערך) (הוראת שעה), תשס"ו-2006; שכן נתח השוק של הצדדים להסדר אינו
25 עולה על 15%, וכפועל יוצא ההסכם ביניהם אינו פוגע בתחרות ואינו מחייב אישור כלשהו.
26 ממילא לא הוכח כי נגרם נזק כלשהו לחברי הקבוצה.
- 27 30. בוקינג טוענת כי ביטול תניות האחידות באירופה נעשה, לרוב, באופן וולונטרי (לתניות
28 רחבות) או בחקיקה (לתניות צרות); כי החלטות זרות אינן יכולות לשמש אסמכתא,
29 וממילא אינן רלוונטיות לשוק הישראלי על תנאיו הייחודיים. עוד היא טוענת כי רשות
30 התחרות לא קבעה כי הפרה את חוק התחרות אלא הגיע עמה לצו מוסכם, ומכאן שלא
31 סברה שמדובר בהסדר כובל שהינו עבירה פלילית. מסקנתה היא אפוא כי על המבקש
32 להוכיח את כל רכיבי תביעתו ואין די בהפנייה להליכים בחו"ל או לצו המוסכם.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 31. בכל הנוגע להגדרת קבוצה נטען כי יש לכלול בקבוצה המיוצגת תושבי ישראל בלבד,
2 ואין לכלול בה אזרחים ותושבים זרים, שאינם כפופים לדין הישראלי, ושהסכימו לתניית
3 ברירת הדין המפנה לדין ההולנדי.

4 32. על רקע כל אלו סבורה בוקינג כי יש לדחות את בקשת האישור.

5 **טענות משיבה 1 (בוקינג ישראל)**

6 33. בוקינג ישראל טוענת שאינה צד אמיתי להליך, וצורפה אליו מטעמים דיוניים ובחוסר
7 תום לב כדי לייתר הליך המצאה כדין לבוקינג העולמית, שהיא חברה זרה. לטענתה היא
8 מספקת שירותי תמיכה טכניים ותפעוליים לפעילותה של בוקינג העולמית בישראל. היא
9 אינה מפעילה את אתר ההזמנות, היא אינה צד להתקשרות עם המלונות או עם הצרכנים,
10 והיא אף לא מוסמכת לפעול בשם משיבה 1 בישראל. המבקש אישר זאת בבקשה לביטול
11 היתר המצאה (פרוטוקול מ-12/2/2019, עמ' 8, 33-31). מכאן שהתביעה כלל לא רלוונטית
12 לפעילותה, וממילא לא הייתה צד להסדר כובל כלשהו וגם לא גרמה נזק למבקש או
13 לצרכנים. יתרה מכך, אין קשרי בעלות ישירים בינה ובין משיבה 1, אלא שתיהן שייכות
14 לאותה קבוצה חברות גלובאלית.

15 34. בוקינג ישראל מאשרת כי הייתה צד לצו המוסכם ולהליך בבית הדין לתחרות, אך
16 לדבריה הדבר נעשה מטעמים טכניים, לבקשת רשות התחרות, ומבלי שיקבע כי בוקינג
17 ישראל פגעה בתחרות או שיש לה קשר לפעילות הליבה של בוקינג. חתימתה על צו המוסכם
18 אינה יכולה ליצור עילה יש מאין ואינה מהווה תחליף להוכחת העובדות והדין.

19 **טענות אקספדיה והוטלס (משיבות 3-4)**

20 35. משיבות 3-4 שיכנו יחד אקספדיה מצטרפות לעיקר טענות בוקינג ומוסיפות טענות
21 משל עצמן. עמדתן נתמכה בחוות דעתו של הכלכלן, מר מנחם פרלמן. גם אקספדיה טוענת
22 כי הפלטפורמות המקוונות שיצרו היו מחוללות התחרות בשוק המלונות, והקנו לצרכנים
23 מידע רב ומנוע חיפוש שאפשרו להם להשוות בין מלונות ולבחור את ההצעה המתאימה
24 ביותר. תניית האחידות נועדה להגן מ"טרמפיסטים", והבטיח שהמשיבות יחזירו את
25 השקעתן וימשיכו לפתח טכנולוגיות שיגדילו את התחרות. כבר ב-2015 אימצה אקספדיה
26 תניית אחידות צרה, שחלה אך ורק על ערוץ השיווק המקוון של בית המלון עצמו, ואינה
27 חלה על ערוצי שיווק לא מקוונים, שיווק פרטי או שיווק באמצעות צדדים שלישיים.
28 השפעתה של תניה זו על התחרות מצומצמת לכל היותר. אקספדיה מדגישה כי טענותיו
29 העובדתיות של המבקש בנוגע לפרשנות התניה בחוזה עם המלונות משוללת יסוד, וכי אין
30 כל מניעה שיציעו הצעות בדוא"ל או בכל דרך אחרת.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 36. ההסדר בין המשיבות למלונות אינו הסדר אופקי אלא הסדר אנכי בין צדדים הנמצאים
2 בשלבים שונים בשרשרת השיווק, וככזה השפעתו על התחרות מועטה. אמנם עשוי להתעורר
3 חשש תיאורטי לפגיעה בתחרות כאשר התנייה נקבעת על ידי חברה בעלת כוח שוק
4 משמעותי, אולם כוח השוק של אקספדיה בישראל בשנים הרלוונטיות היה קטן מאוד, ועמד
5 על ממוצע של כ-0.8% מכלל ההזמנות לחדרי מלון וחדרי אירוח בכל הערוצים; וממוצע של
6 כ-1.1% משוק ההזמנות המקוונות שהציע המבקש. בנסיבות אלו, גם אם תניית האחידות
7 הייתה נחשבת להסדר כובל, היא זוכה לפטורים שניתנו בחוק התחרות והתקנות מכוחו
8 לסוגי הסדרים אנכיים ולהסכמים שפגיעתם בתחרות קלת ערך.

9 37. אקספדיה דוחה את הפניות המבקש לדין האירופי, בטענה שפסיקה זרה אינה
10 רלוונטית או מחייבת בישראל, ובמיוחד בדיני התחרות התלויים בתנאי השוק המקומי;
11 וטוענת כי רוב הפסיקה הזרה עוסקת בבוקינג ולא באקספדיה. לטענתה, בחינת הצד
12 המוסכם של בוקינג ופסיקת בית הדין מלמדת כי גם רשות התחרות אינה מצדדת בעמדת
13 המבקש ונמנעה במפורש מלקבוע כי תניות האחידות הן הסדר כובל או כי נגרמה פגיעה
14 כלכלית כלשהי לציבור בישראל.

15 38. אקספדיה מוסיפה כי המבקש כשל להוכיח קיומו של נזק, וכי חישובי הנזק שלו
16 מבוססים על הנחות שגויות ונתונים לא רלוונטיים מהשוק האירופי. בנוסף, בקשת האישור
17 אינה מתאימה להתברר כתובענה ייצוגית, בין השאר משום שהקבוצה הנתענת כוללת
18 אזרחים זרים שאינם כפופים לדין הישראלי.

19 דיון

20 39. לאחר בחינת טיעוני הצדדים נקבע כי הבקשה לאישור התובענה כייצוגית מתקבלת
21 בחלקה. משעה שניתן צו מוסכם, שאומץ גם בהליך שיפוטי שקבע כי תניית לקוח מועדף
22 במתכונתה הרחבה עלולה להעלות חששות תחרותיים, אך ניתן לאשר במתכונת
23 מצומצמת, די בכך להצדיק אישור התביעה לגבי תקופה בה הנהיגו המשיבות תניות
24 רחבות מסוג זה, היינו – לגבי אקספדיה TU 2015 ולגבי בוקינג TU 2021, ומעבר לבחינת
25 השאלה אם נגרם נזק. חיזוק למסקנה זו נמצא בפסיקות בתי המשפט האירופיים, אשר
26 אמנם אינן מחייבות באופן ישיר, אך יש בהן כדי להוות תשתית לכאורית אשר מספיקה
27 לשלב האישור. מנגד, המבקש לא הוכיח, אפילו ברמה הנדרשת לשלב האישור, כי גם
28 התניה הצרה, שאושרה על ידי גורמי המקצוע, פוגעת בתחרות וגרמה לציבור נזק. עוד
29 נקבע, כי האישור מצומצם ללקוחות ישראלים בלבד, ואין לאשר את התביעה בשםם של
30 לקוחות זרים, שלא הכפילו עצמם לדין הישראלי ולא הסמיכו את המבקש, גם לא
31 בעקיפין, לתבוע בשמם.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-6771 בן זאב נ' בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

40. יודגש כי נוכח ותק התיק, הנתונים שהובאו בו ישנים ברובם, ואין אפשרות לקבוע – לא לחיוב ולא לשלילה – כי במצב השוק הנוכחי תניות צרות הן הסדר כובל אשר פוגע בתחרות. יתכן שבשלב הכניסה לשוק הישראלי תניות אחידות צרה הייתה חיונית למנוע את תופעת הטרמפיסטים ולאפשר התבססות בשוק, ואילו כיום היקף פעילותן של המשיבות יחייב גם פסילת תניות צרות, ואפשר כי שינויים בשוק ועלייתם של ערוצי שיווק חדשים דווקא יתמכו בצורך בתניות שכאלו או שיאינו את השפעתן התחרותית. כאמור, אין נתונים שיאפשרו קביעה כזו או אחרת, והנתונים שכן קיימים אינם מצדיקים פסילת תניות אחידות צרות שמתייחסות לערוצי השיווק המקוונים של המלון עצמו.

9 תחרות כלכלית, הסדרים כובלים ותניות אחידות

41. אין צורך להכביר מילים על חשיבותה של התחרות החופשית, כמנוע לצמיחה כלכלית; לקידום חדשנות הנובעת מרצונם של השחקנים בשוק להצטיין ולבדל עצמם זה מזה; להורדת מחירים ומיתון יוקר המחיה; ולהגשמת זכותם של הפרטים בחברה לקבל החלטות מושכלות ולבחור בין מגוון חלופות ראויות, טובות וזולות המתאימות לצרכיהם. עמד על כך לאחרונה כב' השופט מינץ בע"א 8709/23 החברה המרכזית להפצת משקאות בע"מ נ' הממונה על התחרות (9/3/2026) שם הסביר כי קידום התחרות במשק נועד "להיטיב עם הצרכן והציבור, בהתבסס על התפיסה לפיה תחרות חופשית בשוק היא בעלת ערך רב ויש בכוחה להבטיח לצרכנים מוצרים באיכות טובה ביותר, במחיר הסביר ביותר באופן התואם את הביקוש בשוק ואף לתמרץ ייעול פיתוח וחדשנות". הכתיבה בנושא זה בפסיקה ובספרות האקדמית עניפה, ואזכיר, רק לשם הדוגמא, את ע"א 2247/95 הממונה על הגבלים עסקיים נ' תנובה, פ"ד נב(5) 213, 229 (1998), שם הסביר כב' הנשיא ברק את חשיבות התחרות החופשית לקידום זכויות יסוד נוספות; ומהעת האחרונה את חוות דעתו של כב' השופט כבוב בע"א 7125/20 הצלחה נ' UBS (2/1/2025), שם נסקר הנושא בהרחבה.

42. חוק התחרות הכלכלית, על הוראותיו השונות, משקף את האיזון שבין תחרות חופשית ובין צרכים חברתיים אחרים, וקובע מהי פעילות אסורה הפוגעת בתחרות. ראשון מבין האיסורים הוא האיסור על הסדר כובל, שבו (בצורתו הבסיסית ביותר) שני מתחרים או יותר מסכימים להגביל עצמם מלהתחרות זה בזה, במחיר או באזור גיאוגרפי מסויים, וכך שוללים מן הצרכן אפשרות בחירה בין חלופות. הצדדים להסדר הכובל מונעים להלכה ולמעשה תחרות חופשית, ולא בכדי נקבע כי הסדר שכזה אינו רק עוולה אזרחית או מנהלית, אלא גם עבירה פלילית. מובן שהמושג "הסדר כובל" אינו מגביל עצמו רק למתחרים ישירים, ונפנה להגדרה שבסעיף 2 לחוק התחרות הכלכלית, שכבר הוזכרה למעלה:

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1   "א) הסדר כובל הוא הסדר הנעשה בין בני אדם המנהלים עסקים, לפיו אחד הצדדים
2   לפחות מגביל עצמו באופן העלול למנוע או להפחית את התחרות בעסקים בינו לבין
3   הצדדים האחרים להסדר, או חלק מהם, או בינו לבין אדם שאינו צד להסדר.
4   ב) מבלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף קטן (א) יראו כהסדר כובל הסדר שבו הכבילה
5   נוגעת לאחד העניינים הבאים:
6   (1) המחיר שיידרש, שיוצע או שישולם;
7   .....
8   (4) כמות הנכסים או השירותים שבעסק, איכותם או סוגם."

9   43. גם בנושא זה הכתיבה בפסיקה ובספרות רבה מְסַפֵּר ואין צורך להרחיב. לענייננו די
10   להזכיר כי ההגדרה כוללת ארבעה רכיבים מצטברים: הסדר, שהגדרתו הרחבה מפורטת
11   בסעיף 1 לחוק; בני אדם המנהלים עסקים – כלומר לא רק מתחרים ישירים (הסדר
12   אופקי), אלא גם חוליות שונות בשרשרת הייצור והאספקה (הסדר אנכי); מגבלה; אשר
13   עלולה למנוע או להפחית את התחרות בין הצדדים להסדר או מול צדדים שלישיים. המבחן
14   האחרון, המכונה גם "מבחן העלילות" הוא כמובן החשוב מכולם, שכן הוא מתמקד
15   בתחרות, ועולה ממנו שעל מנת לקובע שהסכם מסויים הוא הסדר כובל יש להראות
16   אפשרות סבירה לפגיעה ממשית בתחרות במשק (לצורך קביעת ההסדר הכובל די באפשרות
17   סבירה ואין צורך להגיע לפגיעה ממש, אולם מובן שכדי להוכיח נזק יש להוכיח פגיעה).
18   סעיף 2(ב) לחוק מוסיף וקובע כי במצבים מסויימים, למשל כשהכבילה נוגעת למחיר
19   המוצר או כשהצדדים מחלקים ביניהם את השוק, חזקה שהתחרות נפגעה.

20   44. מאחר וההגדרה החוקית רחבה ביותר פירשו אותה הממונים על התחרות ובתי
21   המשפט לפי מהותה, ככזו שפוגעת בתחרות המשקית ולא כל מגבלה פוטנציאלית בתחרות.
22   לכן נקבעו, למשל, פטורים שונים, דוגמת זה שניתן בכללי התחרות הכלכלית (פטור סוג
23   להסכמים שפגיעתם בתחרות קלת ערך) (הוראת שעה), תשס"ו-2006, לצדדים שנתח
24   השוק המצרפי שלהם הוא עד 15% (בתנאים שנקבעו בכללים); או הפטור להסדרים אנכיים
25   שניתן בכללי פטור סוג להסדרים שאינם אופקיים, שהוזכרו למעלה.

26   45. בתי המשפט נדרשו גם ליחס בין שני חלקי הסעיף, כלומר – בין החלק הכללי לחזקות.
27   נקבע כי מרגע שהסכם נופל לאחת החלופות שבסעיף 2(ב) קמה חזקה חלוטה לפיה הכבילה
28   פוגעת בתחרות, ואין צורך בבדיקת מבחן העלילות. די אפוא בהוכחת החזקה ולא צריך
29   להוכיח שההסכם פוגע בתחרות (דנ"א 4465/98 טבעול נ' שף הים, פ"ד נו(1) 56 (2001)).
30   וגם זאת נקבע – כי ככלל החזקות יחולו דק בהסדרים אופקיים בין מתחרים ישירים ולא
31   יחולו על הסדרים אנכיים בין חוליות שונות בשרשרת הייצור והאספקה (ע"פ 5823/14
32   שופרסל נ' מדינת ישראל (10/8/2015); רע"א 6233/02 אקסטל נ' קאלמא (4/2/2005)).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 הסיבה לאבחנה זו היא שהסכמים אנכיים נחשבים לפוגעניים פחות מהסדרים אופקיים, ויש בהם, פעמים רבות, הצדקה לתניות שיכולות לפגוע בתחרות, למשל – תניית יבואן בלעדי. נדגיש כי בעניין שופרסל נותרה מחלוקת מסויימת: כבי' השופט הנדל סבר כי הוודאות והניתוח הכלכלי מצדיקים קביעה גורפת לפיה סעיף 2(ב) לא יחול על הסדרים אנכיים; ואילו כבי' השופט רובינשטיין היה מסוייג מעט וסבר כי יש להותיר "פתח צר", ל"מקרים חריגים במיוחד" בהם הפגיעה התחרותית הפוטנציאלית היא כה מובנת מאליה, ואילו הערך הכלכלי החיובי של ההסדר הוא נמוך עד מאוד, ולכן החזקות יחולו גם בהסדר אנכי. מחלוקת זו לא הוכרעה ונותרה בצריך עיון.

9 46. עתה הגענו לנושא מסענו – תניות האחידות וסיווגן. כפי שפורט למעלה, בתניות אלו אחד הצדדים להסכם מתחייב כי הצד האחר יזכה לתנאים שווים או טובים מאלו שיקבלו מתחריו. על פניו מתקיימים שלושת המבחנים הראשונים הקבועים בסעיף 2 לחוק: הסדר – יש; בני אדם המנהלים עסקים – יש; וכבילה – יש. לכאורה גם התנאי הרביעי מתקיים, שכן הכבילה עוסקת במחיר ובתנאים שהמוצר ישווק בו לצדדים שלישיים. ואכן, הממונים על התחרות סברו כי מדובר, ככלל, בהסדר כובל אנכי. הסבירה זו הממונה, רונית קן, בהחלטה מ-23/1/2007 "בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסכם בין בנק מזרחי טפחות בע"מ לבין חברות מנהלות של קופות גמל":

17 "תניה זו מכונה תניית לקוח מועדף, והיא מכונה גם תניית MFN (Most Favored
18 Nation), MFC (Most Favored Customer) או MFB (Most Favored Buyer). תניה
19 זו מבטיחה כי צד אחד להסכם (לרוב המפיץ או הקמעונאי) יזכה לתנאים השווים או
20 הטובים ביותר שיקבלו מתחרותיו, מהצד האחר להסכם (לרוב היצרן).

21 תניה זו יכולה לבוא לידי ביטוי בשני הסדרים דומים: הראשון, קובע כי היצרן מתחייב
22 כלפי המפיץ שלא למכור את מוצריו למפיצים אחרים במחירים נמוכים יותר או בתנאים
23 טובים יותר מאלו המוענקים למפיץ (להלן: "הסדר מהסוג הראשון"); ואילו בשני,
24 מתחייב היצרן כלפי המפיץ למכור לו את מוצריו במחירים הנמוכים ביותר ובתנאים
25 הטובים ביותר שהוא מציע ללקוחותיו (להלן: "הסדר מהסוג השני"), בדומה לתניה
26 לגביה מתבקשת קבלת הפטור בענייננו.

27 מנקודת מבטם של דיני התחרות, הסדרים מן הסוג הראשון הינם הסדרים כובלים
28 אנכיים בין חוליית היצרנים לבין חוליית המפיצים, בהם מגבילים הלכה למעשה את
29 התחרות בחוליה האופקית שבין מפיץ הקשור בהסכם לבין מפיצים אחרים המתחרים
30 בו. זאת, משום שההסכם עשוי להעניק למפיץ יתרון תחרותי אשר אינו נשען על תועלות
31 כלכליות ובכך מונע תחרות חופשית בחוליית המפיצים, גורם לעיוותים תחרותיים בשוק
32 ועלול להיות מגולגל לצרכנים באופן של עליית המחיר לצרכן..."

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

47. ברוח דומה הסבירה רשות התחרות, בבקשה שהוגשה לבית הדין לתחרות לאישור
 הצו מוסכם מול בוקינג כי "על פני הדברים, ככל שתניות הלקוח המועדף נקבעות על ידי
 חברה בעלת כוח שוק משמעותי, הן עלולות להעלות חששות תחרותיים העולים כדי ניצול
 מעמד לרעה בניגוד להוראת סעיף 29א לחוק או הסדר כובל בניגוד להוראות סעיף 2(א)
 לחוק". עם זאת הודגש כי הקביעה כי תניית לקוח מועדף הנה הסדר כובל אינה אוטומטית,
 וכי "הכרעה בעניין זה מצריכה לבדוק את הגורם לטובתו ניתנה תניית הלקוח המועדף
 ולהעריך את פוטנציאל ההשפעה על התחרות בהתייחס למכלול הנסיבות הרלוונטיות".
 ניתן דעתנו כי רשות התחרות התייחסה לבדיקת מבחן העלילות בהתאם לסעיף 2(א), ולא
 לחזקות שבסעיף 2(ב), ודומה כי הסיבה לכך היא עמדתה שמדובר בהסדר אנכי.

48. בפרשת אקסטל, שהוזכרה למעלה, ציינה כב' השופטת נאור כי תניית MFN מהווה
 הסדר כובל אנכי. יוער כי כב' השופטת נאור הוסיפה כי לדעתה תניה שכזו עשויה להשפיע
 על התחרות "ממש כמו הסכמים אופקיים", ולכן עשויות לחול לגביה החזקות החלוטות
 שבסעיף 2(ב) לחוק; אולם דעתה באותו מקרה נותרה במיעוט, כשכב' השופט טירקל,
 בדעת הרוב, סבר (בדומה לשופט הנדל בפרשת שוטר) כי החזקות אינן חלות בהסדר
 אנכי. בכל מקרה קריאת פסק הדין מעלה כי ניתוח ההסדר הכובל והשפעותיו התמקדו
 בנסיבות המקרה, ובתניה שהיא שונה מעט מן התניה בה אנו עוסקים עתה (מכירה במחיר
 הזול ביותר, אגב הסכם בוררות).

**המסקנה מן הניתוח התיאורטי היא כי תניות אחידות הן הסדרים כובלים במהותם, וכי
 יש לבחון אותם בפריזמה של סעיף 2(א) לחוק, ולבדוק אם מתקיים מבחן העלילות.
 אנכי או אופקי?**

49. המבקש מסכים, כמובן, שההסכם שבין המשיבות והמלונות הוא הסדר כובל,
 ולטענתו אין צורך להוכיח את מבחן העלילות, שכן לא במדובר בהסדר אנכי בין ספק
 (המלונות) ומפיץ (המשיבות), אלא בהסדר אופקי בין מתחרים ישירים שכן גם המלונות
 וגם המשיבות משווקים את החדרים ומתחרים זה בזה. קביעה שכזו תאפשר החלת החזקות
 החלוטות, תייתר את הצורך בבדיקת הפגיעה בתחרות, ותתמוך בטענת המבקש כי גם תניית
 האחידות הצרה מהווה הסדר כובל. למצער הוא מבקש לקבוע כי גם אם מדובר בהסדר
 אנכי הוא נכנס לאותו פתח צר שהותיר כב' השופט רובינשטיין בפרשת שוטר, שכן אינו
 מוצדק ויש לו השפעה מכרעת גם במישור האופקי.

50. עמדה זו אינה מתיישבת עם עמדתם המפורשת של רשות התחרות ובית המשפט,
 שפורטה למעלה, כי תניות אחידות הן "הסדרים כובלים אנכיים בין חוליית היצרנים לבין
 חוליית המפיצים", וכפועל יוצא לא חלות החזקות שבסעיף 2(ב) ויש לבחון את הפגיעה
 בתחרות לפי סעיף 2(א).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 אמנם ההסדר הנוכחי אינו הסדר אנכי רגיל, אלא הסדר המכונה הסדר הפצה
2 דואלית (dual distribution) שבו הספק (המלון) מפיץ את מוצריו לצרכן הסופי בעצמו
3 ובאמצעות מפיצים עצמאיים (ערוצי שיווק אחרים) במקביל למפיץ (המשיבות), אולם כללי
4 התחרות (פטור סוג להסדרים שאינם אופקיים) היו מודעים לאפשרות זו ונקבע בהם כי
5 הפצה דואלית אינה הופכת את ההסדר להסדר אופקי. וכאמור שם – "הסדר אופקי" הינו
6 "הסדר כובל אשר שניים לפחות מן הצדדים לו הם מתחרים..", "ואולם לא יראו כמתחרים
7 ספק של טובין ומשווק של אותם טובין שרכש מהספק, בשל כך בלבד שהספק משווק את
8 הטובין גם בעצמו" (סעיף 1 לכללים). מכאן נלמד שהעובדה שהספק (המלון) משווק את
9 הטובין (החדרים) גם בעצמו, אינה הופכת אותו למתחרה של המשווק (המשיבות) מבחינת
10 הכללים, ואינה הופכת את ההסכם לאופקי.

11 גם בתי המשפט שעסקו בהסכמי הפצה דואלית, היו מודעים היטב לכך שהסכם הפצה
12 דואלית עלול לפגוע במערך התמריצים הכלכליים והתחרותיים שהצדיק מתן הקלות
13 להסכמים אנכיים, שכן הצדדים מתחרים זה בזה בשוק ההפצה. למרות זאת מיאנו לקבוע
14 כי מדובר בהסכמים אופקיים ולהחיל את החזקות שבסעיף 2(ב), והבהירו כי יש לבחון
15 את ההסכמים בהתאם לסעיף 2(א) ולבדוק אם ההסכם עלול לפגוע בתחרות. עמד על כך
16 כב' השופט גונטובניק בת.א (ת"א) 27022-12-12 תפ-בר נ' תפ (17/7/2024), שם הסביר כי
17 מדובר בהסדרים אנכיים בעלי השפעה אופקית, אך "אין לקבוע מראש את פסלותו על ידי
18 סיווגו כמשקף כבילה אופקית" אלא לבחון את השפעתו על התחרות (מבחן העלילות).
19 "לאור המורכבות של מנגנון ההפצה הדואלית יהיה מקום לבחון את הסוגיה בהתאם
20 להוראות סעיף 2(א) לחוק התחרות. זאת שכן גם אם ההסדר אינו נופל לגדר אחת
21 החזקות שבסעיף 2(ב) לחוק, אין פירוש הדבר בהכרח שאין מדובר בהסדר כובל. משמעות
22 הדבר היא שיש לבחון את ההסדר הנדון על-פי ההגדרה הכללית של 'הסדר כובל' הקבועה
23 בסעיף 2(א) לחוק, המהווה למעשה סעיף סל". (ראו גם פסק דינה של כב' השופטת בלטמן
24 בת.א (מרכז) 28938-03-13 דיעי נ' תפ (23/2/2022). יוער כי שני פסקי הדין מתייחסים
25 להשפעת הסכמי בלעדיות בין תחנת דלק פרטית וחברת דלק, אשר גם מוכרת לה את הדלק
26 וגם מפעילה תחנות משלה, והחשש מהפצה דואלית היה במקרים של תחרות ישירה באזור
27 גיאוגרפי מצומצם; וכי על שני פסקי הדין הוגשו ערעורים שעודם תלויים ועומדים).

28 **המסקנה היא שההסכמים בין המשיבות ובין המלונות הם הסכמים אנכיים, ולא חלות**
29 **עליהם החזקות החלוטות, אלא נדרשת בחינה של השפעתם על התחרות.**

30 53. המבקש מוסיף, כאמור, וטוען כי גם אם מדובר בהסדר אנכי מתקיימים תנאי החרג
31 הצר שהותיר כב' השופט רובישטיין בפרשת שופרסל להסדרים שבהם הפגיעה התחרותית

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1 הפוטנציאלית היא כה מובנת מאליה, ואילו הערך הכלכלי החיובי של ההסדר הוא נמוך עד
2 מאוד. כלומר החזקות חלות בכל זאת.
- 3 54. טענה זו נדחית. ראשית, עמדתו של כב' השופט רובינטיין לא הפכה להלכה, וכאמור
4 קיימות בבית המשפט העליון גם דעות אחרות. שנית, במקרה הנוכחי לא ניתן לקבוע באופן
5 אינטואיטיבי שתנאי החריג הצר שהותיר בית המשפט מתקיימים, ושעל פניו קיימת פגיעה
6 משמעותית בתחרות וכי ערכו הכלכלי של ההסדר הכובל נמוך מאוד. כדי להכנס לגדריו של
7 החריג הצו נדרשת בחינה מוקדמת של תניית האחידות והשפעותיה התחרותיות, ודומה
8 שאם ייקבע לאחר בדיקה שתנאי החריג מתקיימים, ממילא יימצא ברוב המקרים כי ההסדר
9 פוגע בתחרות בהתאם לסעיף 2(א).
- 10 האם תניית האחידות עלולה למנוע או להפחית את התחרות בעסקים?
- 11 55. וכאן הגענו למעשה לליבת המחלוקת, והיא מה מידת השפעתן של תניות האחידות –
12 הרחבה והצרה – על התחרות? התשובה לשאלה זו היא כי המבקש הוכיח ברמה הנדרשת
13 לשלב האישור, שבו נטל ההוכחה הוא מופחת אך אינו מבוטל, כי התניה הרחבה עלולה
14 למנוע ולהפחית את התחרות בין המשיבות ובין המלונות וערוצי השיווק האחרים (אדם
15 שאינו צד להסדר), וכי פגיעה זו עשויה לגרום לחברי הקבוצה נזק כלכלי. המבקש לא
16 הצליח להוכיח, אפילו ברמה הלכאורית הנדרשת לשלב האישור, כי התניה הצרה,
17 שמצומצמת לערוץ השיווק המקוון של המלון עצמו, עלולה לגרום לפגיעה בתחרות או נזק
18 לצרכנים. כאמור, זו הייתה מסקנתן של רוב רשויות התחרות באירופה (שעל פעולתן נסמכה
19 הבקשה), וגם רשות התחרות בישראל סברה כי תניות לקוח מועדף רחבות עלולות לגרום
20 לפגיעה בתחרות, אך התניה הצרה מפיגה במידה רבה את החששות התחרותיים. הדברים
21 הוזכרו בפסק הדין המאשר את הצו המוסכם: "עמדות רשויות תחרות באירופה, שבדיה,
22 צרפת ואיטליה היו כי ההגבלות שבמסגרת הצו המוסכם התחייבה בוקינג לבטלן עלולות
23 להעלות חסמי כניסה והתרחבות עבור פלטפורמות מקוונות אחרות, וכן עלולות לפגוע
24 בתחרות בין פלטפורמות מקוונות על העמלות הנגבות מבתי המלון, וביטול אותם תנאים
25 מפיג חששות אלו. נוכח כך סבורה [הממונה על התחרות] כי ביטול דומה של התנאים כאן,
26 יפיג בדומה חששות תחרותיים אלו בשוק המקומי" (סעיף 25).
- 27 56. הצו המוסכם ואישורו אינם חלופה לבדיקה של השפעת התניות, שכן נקבע כי
28 "אישורו של הצו איננו מהווה גושפנקא למה שלא נאסר במסגרת הצו ואיננו מונע ממי
29 שסבור כי בוקינג מפרה את הדין, מלנקוט מהלך עצמאי בהתאם לדין". עם זאת, יש משקל
30 לעמדת רשות התחרות כי התניה הרחבה עלולה לפגוע בתחרות אולם אימוץ התניה הצרה
31 מפיג חששות אלו במידה רבה. משקלה של עמדה זו מתחזק במיוחד נוכח העובדה שעמדת
32 הרשות לא השתנתה גם לאחר בחינת טענות התאחדות המלונות בישראל שהתנגדה לתניה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-6771 בן זאב נ' בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1 הצרה המוסכמת וטענה שהיא פוגעת בתחרות. יתרה מכך, גם לעמדת רשויות התחרות
2 ברחבי העולם יש משקל משמעותי בשלב האישור, והצדדים, שהפנו להחלטות אלו, אינם
3 יכולים לאמץ רק את החלק התומך בגישתם ולדחות את החלק שאינו תומך בה.
- 4 57. בכל מקרה, ההחלטה לאשר את התובענה בחלקה אינה נסמכת על הצו אלא על
5 הערכת הפגיעה בתחרות כפי שעלתה מכתבי הטענות ומחוות דעת הצדדים, כאשר הצו
6 ואישורו, וכך גם ההחלטות הזרות, מהווים חיזוק משמעותי למסקנה זו.
- 7 58. אשר לתניה הרחבה – זו האוסרת על המלונות להציע מחיר או תנאים טובים משל
8 המשיבות בכלל ערוצי השיווק המתחרים, של המלון ושל צדדים שלישיים – פגיעתה
9 הפוטנציאלית של תניה זו בתחרות מתבטאת במספר מישורים, שכולם עלולים לגרום
10 להפחתת התחרות, לעליית מחירים ולפגיעה בציבור הצרכנים.
- 11 59. פגיעה בתחרות על המחיר והתנאים לצרכן: התניה מגבילה באופן גורף את יכולתם
12 של כלל ערוצי השיווק הקיימים להתחרות במשיבות ולהציע לציבור מחיר או תנאים
13 עדיפים על התנאים שמציעות המשיבות. מדובר בפגיעה קלאסית בתחרות, שכן משעה
14 שנקבע מחיר מסויים באתר של אחת המשיבות (ומחיר זה מגלם את העמלה שאותה משיבה
15 תקבל מהמלון), אף אדם – לא המלון, לא סוכנים, לא חברות תיירות ישראליות, ואפילו
16 לא OTA דוגמת המשיבה האחרת – באף ערוץ (מקוון ולא מקוון), אינו רשאי להציע מחיר
17 זול יותר או תנאים טובים יותר. כלומר, אותה משיבה מקבעת את המחיר לאותו חדר לכלל
18 השוק ואינה מאפשרת תחרות עליו. אכן, כפי שמדגישות המשיבות, מדובר בתחרות תוך
19 מותגית, בין ערוצי השיווק, ועדיין קיימת תחרות חוץ מותגית מול חדרי מלון אחרים, אך
20 גם התחרות התוך מותגית היא תחרות, והעדרה מעלה את מחיר חדרי המלון לצרכנים.
21 יתרה מכך, אם המשיבות מתקשרות בהסכם עם רוב המלונות בשוק, ההשפעה התחרותית
22 כלל אינה מוגבלת לתחרות תוך מותגית לגבי חדר ספציפי, אלא מתרחבת לרוב השוק, גם
23 אם בפועל מספר ההזמנות שנעשה באמצעות המשיבות מצומצם בהרבה.
- 24 60. פגיעה במתחרים וחסמי כניסה: התוצאה מקיבוע המחיר אינה מתמצה בפגיעה
25 בתחרות על כיסו של הצרכן, אלא עלולה לפגוע בתחרות של ערוצי השיווק על המלונות,
26 ולהגביל כניסה של שחקנים חדשים לשוק. אם המשיבות מקבעות את מחיר ההתקשרות
27 עם מלון מסויים, שחקנים חדשים לא יכולים לבדל את עצמם ולהציע לצרכנים מחירים
28 ותנאים אטרקטיביים משל המתחרים הקיימים. ערוצי התקשרות שטרם התקשרו עם
29 המלון יאבדו את התמריץ להתקשר עמו משום שלא יוכלו להתחרות בערוצים קיימים
30 ומוכרים וכפועל יוצא אפשרויות השיווק של המלון יצטמצמו (דבר שיגדיל את כוחן של
31 המשיבות מולו) וההיצע לצרכן יפחת.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1 61. חמור מכך, נוצרים חסמי כניסה שמונעים כניסת שחקנים חדשים ואף טכנולוגיות
2 חדשות, שיטיבו את ההיצע והשיווק לצרכן (בדיוק כפי שעשו המשיבות) משום שהן לא
3 יוכלו להציע לצרכנים תנאים טובים משל המתחרים הקיימים. כתוצאה מכך, כלל התחרות
4 בשוק עלולה להפגע.
- 5 62. ואכן, רוב רשויות התחרות באירופה ובישראל מצאו כי קיים "חשש שתניות הלקוח
6 המועדף [הרחבות] עלולות להעלות חסמי כניסה והתרחבות עבור פלטפורמות מקוונות
7 אחרות. זאת מכיוון שפלטפורמה מקוונת חדשה שרוצה להיכנס לשוק או פלטפורמה קטנה
8 שרוצה להתרחב, לא תוכל להתחרות באמצעות הצעת עמלות נמוכות יותר למלונות
9 שיאפשרו הצעות אטרקטיביות יותר מצד המלונות ללקוחות הקצה" (סעיף 51 לבקשה
10 לאישור הצו המוסכם, שם פורטה עמדת הרשויות השונות, לפי מדינות). יוער כי בעוד
11 שעמדת רשות התחרות התייחסה לפלטפורמות מקוונות (OTA) בלבד, נראה כי הפגיעה
12 רחבה יותר ומתייחסת לכלל ערוצי השיווק. כך, למשל, אם הלקוחות יודעים שהמחיר
13 בפלטפורמת המשיבות הוא המחיר הנמוך ביותר והתנאים הם הטובים ביותר, הסיכוי
14 שיפנו לסוכן נסיעות או לחברת תיירות מקומית נמוך יותר והתחרות נפגעת.
- 15 63. פגיעה בתחרות על מחירי העמלות: פגיעה פוטנציאלית נוספת היא בתחרות על
16 גובה העמלות שערוצי השיווק גובים מן המלון. מאחר ותניית האחידות גורמת לכך שמחיר
17 החדר לצרכן זהה למחירו במשיבות (או גבוה יותר), ערוצי שיווק מתחרים לא יוכלו
18 להתחרות מול המשיבות ולהציע למלונות עמלות נמוכות ביותר, ולמצער אין להם תמריץ
19 להתחרות בשוק זה. המחיר יתכנס תמיד למחיר שקבעו המשיבות, יהא מחיר החדר אשר
20 יהא. כך, אם המלון מציע לערוץ מתחרה את החדר במחיר זול יותר מזה שמוצע למשיבות,
21 הוא יגבה עמלה גבוהה יותר והמלון יפגע (שכן לא ניתן לגלגל את ההוזלה לצרכן; ואם
22 המלון מציע להם מחיר חדר גבוה מזה של המשיבות, הם חייבים להפחית את גובה העמלות
23 שיגבו, אחרת יאלצו לגבות מהצרכן הסופי מחיר גבוה יותר ולא יוכלו להתחרות במשיבות,
24 כלומר מתחרי המשיבות יהיו פחות רווחיים. מובן שיעור העמלה בכל אחד מהערוצי
25 השיווק עשוי להיות שונה, שכן עמלתו של סוכן אינה זהה בהכרח לעמלה של OTA, אולם
26 אם אין תחרות על המחיר הסופי אין תחרות על העמלות.
- 27 כוח שוק משמעותי ופטורי סוג
- 28 64. ניכר אפוא כי תניית אחידות רחבה עלולה לפגוע בתחרות, והשלכותיה אינן רק
29 בתחרות תוך ערוצית לגבי חדר מלון מסויים, אלא רחבות הרבה יותר ומשפיעות על כלל
30 התחרות בשוק. לכאורה די בכך, אולם המשיבות טוענות כי מאחר וחלקן בשוק היה בשנים
31 הרלוונטיות קטן ביותר, ועמד על אחוזים בודדים, לא הייתה להן השפעה של ממש על
32 התחרות. המשיבות נסמכות על עמדת רשות התחרות כי "ככל שתניות הלקוח המועדף

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 נקבעות על ידי חברה בעלת כוח שוק משמעותי, הן עלולות להעלות חששות תחרותיים
2 העולים כדי ניצול מעמד לרעה בניגוד להוראות סעיף 29א לחוק או הסדר כובל בניגוד
3 להוראות סעיף 2(א) לחוק; על סעיף 2(1) לכללי פטור סוג להסדרים שאינם אופקיים בו
4 ניתן פטור אם "הכבילות שבהסדר הכובל אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של שוק
5 המושפע מן ההסדר, או שהן עלולות להגביל את התחרות בחלק ניכר משוק כאמור, אך
6 אין בהן כדי לפגוע פגיעה משמעותית בתחרות בשוק כאמור"; ועל סעיף 2(1) לכללי פטור
7 סוג להסכמים שפגיעתם בתחרות קלת ערך, אשר קובע כי "הסכם פוגע פגיעה קלת ערך
8 בתחרות אם נתח השוק המצרפי של כל הצדדים לו בכל אחד משוקי המוצר שההסכם נוגע
9 להם אינו עולה על שיעור של 15%"; וטוענות כי מאחר והמבקש לא הוכיח כי הן חברה
10 בעלת כוח שוק משמעותי לא הוכח כי פעולתן עלולה להעלות חששות תחרותיים וממילא
11 ההסכמים מול המלונות נכללים בפטורי הסוג.

12 65. אין לקבל טענה זו בשלב זה של ההליך. כפי שפורט למעלה, קיימת מחלוקת עובדתית
13 משמעותית בין הצדדים והמומחים מטעמם לגבי היקף השוק של המשיבות, כשכל מומחה
14 מציג בצורה שונה את הנתונים ונותן להם פרשנות אחרת. משלא קויימו חקירות יש קושי
15 להכריע במחלוקת זו, ובהיותנו בשלב האישור, ונוכח העובדות שפורטו למעלה, לרבות
16 הממצאים לגבי השפעת התנייה הרחבה על התחרות, עדיף לאשר את הבקשה ולבחון שאלות
17 אלו בשלב ההליך גופו.

18 66. בזהירות הנדרשת, אומר כי לטעמי יש אמת בטענת המשיבות כי השוק הרלוונטי אינו
19 רק שוק ה-OTA, בו הייתה למשיבות, למצער לבוקינג, דומיננטיות משמעותית בשנים
20 הרלוונטיות. אולם בכך אין די, שכן קיימות מחלוקות עובדתיות שלא התבררו, ומשום
21 שבחינת ההשפעה על השוק כוללת נתונים שלא הוצגו על ידי מומחי הצדדים. כך, למשל,
22 קיימת מחלוקת עובדתית על משקלן של הזמנות קבוצתיות (שאינן נכללות בתביעה) מתוך
23 שוק הזמנות חדרי המלון כולו, דבר אשר משפיע על גודלו של שוק הלינות הפרטיות אותו
24 אנו בוחנים ועל נתח השוק של המשיבות. הצדדים אמנם התייחסו לנתונים שונים, ברם
25 אלו תיאורטיים בעיקרם ואין מידע חד משמעי שיאפשר העדפת עמדת אחד הצדדים.

26 67. זאת ועוד, כלל לא ברור שהנתון הרלוונטי לבדיקת כוח השוק של המשיבות הוא
27 מספר חדרי המלון שהוזמנו ולא דווקא מספר המלונות שהתקשרו עם המשיבות. כדי
28 לאמוד את השפעתן יש לבדוק נתונים המתייחסים לאחוז המלונות שהתקשרו עמן
29 המשיבות, ואחוז הזמנת החדרים בסוגי מלונות שונים, שכן קיים שוני בין רשתות גדולות
30 ומוכרות שמחזיקות מערך שיווק ואתר מקוון ובין מלונות ומקומות אירוח קטנים
31 שהציבור צריך לחפש אותם. בנוסף יש לבדוק נתונים אשר משפיעים על החלטת המלונות
32 להתקשר עם המשיבות, למשל נתח השוק היחסי של המשיבות בהזמנות מחו"ל. גם אם

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-6771 בן זאב נ' בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1 מבחינה משפטית הקבוצה אינה כוללת תיירים מחו"ל, ברור שמדובר בשוק גדול מאוד
2 שמלונות רבים אינם יכולים לוותר עליו. אם חלקן של המשיבות בפלח השוק הזר דומיננטי,
3 התוצאה היא שמלונות בישראל חייבים להתקשר עמן גם אם חלקן בשוק ההזמנות המקומי
4 אינו גדול. התוצאה היא שגם אם מספר ההזמנות שנעשה באמצעות המשיבות אינו גדול
5 ביחד לשוק, רוב המלונות חייבים להתקשר עמן, וכפועל יוצא תניית האחידות של המשיבות
6 משפיעות על חלק ניכר מהשוק.
- 7 68. בחינת השוק וההשפעה התחרותית על השוק היא בדיקה מורכבת, ולא בכדי רשות
8 התחרות ובית הדין נמנעו ממנה, אף שסביר כי נתוני הלינות הגולמיים עליהם נסמכים
9 הצדדים היו לפנייהם (ולו מפני שהדיון בצו המוסכם התקיים לאחר הגשת כתבי הטענות
10 וחוות הדעת בהליך זה; והמבקש עצמו טוען כי רשות התחרות הייתה מודעת להליך ופעלה
11 בעקבות מאמציו). באותה מידה קשה להכריע בה כעת, בשלב המקדמי שבו אנו נמצאים.
- 12 69. כפועל יוצא אין גם מקום לקבוע, בשלב זה, כי פטורי הסוג חלים בענייננו, וגם סוגיה
13 זו יש לבחון בשלב הדיון בתביעה. יודגש כי קיומם של פטורי הסוג אינו מותנה רק בהשפעה
14 על השוק אלא גם בכך שההסכם אינו כולל "כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו".
15 הצדדים חלוקים גם בעניין זה, אך אעיר כבר עתה כי בעוד שקל להבין את הצורך בתניה
16 צרה למניעת תופעת הטרמפיסטים, קשה יותר לקבל תניה רחבה שמתייחסת לכלל ערוצי
17 השינוק. לכאורה, גם סוכן נסיעות יכול לחפש חדר מלון באתר המשיבות, להתקשר למלון,
18 לנהל מו"מ, לקבל מחיר זול, להוסיף עמלה, ולשווקו לצרכן. אך מדובר בתהליך מורכב
19 בהרבה מזה שבו המלון עצמו מציע באתר האינטרנט שלו מחיר זול יותר, והצרכן פשוט
20 גולש באתר המלון במקביל לגלישה באתר המשיבות, ומשווה מחירים. מכל מקום, גם
21 סוגיה זו טרם לובנה, אך במבט צופה עתיד נראה שיהיה קשה להחיל את פטורי הסוג. יתרה
22 מכך, ספק אם ניתן לבדוק כל התקשרות בין אחת המשיבות למלון מסויים באופן נפרד
23 מיתר ההתקשרויות, ויתכן בהחלט שנתח השוק הכולל שעליו חלה תניית האחידות גדול מ-
24 15% משום שהמשיבות התקשרו עם מלונות רבים.
- 25 70. טרם נסיים נקודה זו, חשוב להדגיש כי קיים הבדל בין בוקינג ובין אקספדיה,
26 ומוסכם על הכל כי חלקה של אקספדיה בכמות ההזמנות לישראל היה קטן משמעותית
27 בשנים הרלוונטיות. עם זאת, נוכח הטעמים שנמנו למעלה, לרבות הספקות לגבי הנתונים
28 המאפשרים בחינת כוח שוק, אין מקום, בשלב זה, להבחין ביניהן ויש לבחון את הדברים
29 בהליך גופו. כך למשל, יתכן שחלקה של אקספדיה בחו"ל היה גדול מאוד, אך הציבור
30 בישראל לא הכיר אותה. כך גם אם חלקה בשוק מסויים, למשל – בארה"ב שם היא רשומה,
31 היה דומיננטי במיוחד. במצב זה רוב המלונות בישראל עדיין ירצו להתקשר עמה, למרות
32 חלקה הקטן בשוק בישראל, ויאלצו לקבל את תניית האחידות, וזו תשפיע על חלק ניכר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 של השוק למרות שמספר הזמנות החדרים בפועל אינו גבוה. יודגש כי לגבי אקספדיה מדובר
2 בתקופה שעד תניית האחידות הרחבה ב-2015.

3 **נוכח כל אלו נקבע כי הוכח, ברמה הנדרשת לשלב האישור, שתניית האחידות הרחבה**
4 **שכללו המשיבות בחוזיהן עלולה לפגוע בתחרות, ולכן מתקיימים לגביה התנאים**
5 **להגדרתה כהסדר כובל.**

6 ומה לגבי התניה הצרה?

7 71. השוק אותו שוק, והשפעת המשיבות היא אותה השפעה, אולם פגיעתה של התניה
8 הצרה, אשר מצומצמת לאתר המקוון של המלון עצמו מצומצמת בהרבה, בעיקר משום
9 שאין לה השפעה על צדדים שלשיים ועל שחקנים אחרים בשוק, היא לא מעלה את חסמי
10 הכניסה, לא מונעת כניסת שחקנים חדשים ולא מגבילה ערוצי שיווק אחרים (סוכנויות
11 מקוונות כמו המשיבות או כל ערוץ אחר אחר) להתחרות בהן על המחיר ועל התנאים.
12 ההשפעה על הצרכן ועל השוק מצומצמת אפוא בהרבה ואין כמעט פגיעה תחרותית.

13 72. הפגיעה האפשרית היא בתחרות שבין המלונות ובין המשיבות, ברם גם זו צומצמה
14 למינימום הכרחי, שכן המלונות יכולים להמשיך להתחרות במשיבות בערוצי שיווק אחרים,
15 ולהציע לצרכנים מחירים ותנאים יותר באמצעים לא מקוונים, וכן בדיוור ישיר – בדוא"ל
16 ובמיסרונים. הדברים עולים מנוסח הצו, ולמען הסר ספק הובהרו הן בפסק הדין שאישר
17 את הצו המוסכם והן במסמך שאלות ותשובות שפרסמה רשות התחרות בו הודגש, בין
18 השאר, כי המלונות יכולים להציע ללקוחות מחירים נמוכים או תנאים נוחים בערוצים לא
19 מקוונים ובדיוור ישיר, וכי מותר להם לפרסם זאת באתר האינטרנט שלהם. המלון אמנם
20 לא יכול לפרסם את המחיר הזול באתר האינטרנט שלו, אך הוא כן יכול לפרסם באתר
21 הודעה לפיה ניתן לקבל הנחה או מחיר זול יותר בשיחת טלפון או בפניה בדוא"ל. המלון
22 גם ראוי לפנות לחברי המועדון שלו או ללקוחות עבר שנתנו הסכמתם לדיוור ישיר, ולהציע
23 להם מחירים נוחים ותנאים עדיפים על מה שפורסם באתר המקוון ואפילו לפרסם את
24 המחירים שניתן לקבל בערוצים הלא מקוונים (המחיר שיקבלו בשיחת טלפון לדלפק). כל
25 זאת בנוסף לאפשרות להציע מחירים זולים או תנאים עדיפים בערוצי שיווק חיצוניים.

26 73. מסמך השאלות והתשובות שפרסמה רשות התחרות רלוונטי לבוקינג ולצו המוסכם,
27 ואינו רלוונטי לאקספדיה, אולם כך עולה גם מנוסח ההסכם של אקספדיה ומהצהרותיה.
28 המבקש טוען, אמנם, כי התניה הצרה מונעת מלקוחות אקספדיה פניה ישירה בדיוור ישיר,
29 וכי התניה הרחבה ממשיכה לחול גם לאחר 2015, אולם אקספדיה הכחישה זאת, והמבקש
30 לא עשה כל מאמץ לסתור את טענותיה, ולא הביא בעל מלון שיעיד כי אקספדיה אוסרת
31 עליו לפנות ללקוחות בערוץ שיווק ישיר. לפיכך נקבע כי הדברים נכונים לשתי המשיבות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

74. אכן, גם התניה הצרה פוגעת במידת מה בתחרות, אולם פגיעה זו מדודה וממוקדת לתחרות בין המשיבות ובין המלון בערוץ שיווק מקוון, ולא הוכח כי היא פוגעת בתחרות בשוק. המומחה מטעם המבקש לא התייחס למלוא הבטיה של תניה זו, לרבות לאפשרות לתחרות בערוצים חיצוניים ובערוצים לא מקוונים, וממילא לא הוכיח כי יש בה פגיעה בתחרות בשוק. יתרה מכך, מתקבלת טענת המשיבות כי לא מדובר ב"תנייה עירומה", וכי קיימת לה הצדקה שעניינה מניעת תופעת הטרמפיסטים, שמאתרים את חדר המלון באתר המשיבות ובודקים במקביל באתר האינטרנט של המלון. המבקש מבטל אמנם את תרומתן של המשיבות לתחרות בין המלונות (תחרות חוץ מותגית), אך דומה כי כל צרכן מבין את השינוי שחל בתחרות הכוללת בשוק ואת הגידול בהיצע מקומות האירוח ובמידע העומדים לפניו כיום טרם ההזמנה. אמנם הקרדיט לכך אינו רק של המשיבות, אך הפלטפורמה שפיתחו הינה מנוע תחרותי משמעותי, שיש להזהר מפגיעה בו או מהרתעת אחרים להשקיע בפלטפורמות חדשות שיתחרו במשיבות. בתי המשפט עמדו על החובה לנהוג זהירות בהחלט דיני התחרות, כדי לא למנוע חדשנות התורמת לתחרות, וכפי שנקבע בע"א 4120/20 נאור נ' תנובה (20/3/2023) בהקשר דומה: "היכולת לקבוע מחיר גבוה מתמרצת פירמות להשקיע במחקר ובפיתוח, בחדשנות, בהתייעלות ועוד; וכי החלת העילה עלולה לפגוע בתמריצי ההשקעה של הפירמות ובתחרות הדינמית בשוק, באופן שיסב נזק לצרכנים בטווח הבינוני ובטווח הארוך".

נוכח כל אלו נקבע כי לא הוכח, אפילו ברמה הנדרשת לשלב האישור, שתניית האחידות הצרה, שאומצה ברחבי העולם וכן בישראל, עלולה לפגוע בתחרות, ולכן לא מתקיימים לגביה התנאים להגדרתה כהסדר כובל.

האם התניה הרחבה גרמה נזק?

75. עד כה עסקנו בסיווג ההסכמים לפי דיני התחרות, ועתה יש לעבור לעולמות התובענה הייצוגית, שאישורה מותנה, בין השאר, בכך שנגרם למבקש ולחברי הקבוצה נזק, שכן ללא נזק אין עילת תביעה אזרחית ואין פיצוי. בשלב האישור חובה על המבקש להראות אפשרות סבירה כי אכן נגרם לחברי הקבוצה נזק, אולם אין צורך לכמתו במדויק (סעיף 4(ב) לחוק תובענות ייצוגיות; ע"א 8037/06 בדזילי נ' פריינר, פ"ד סז(1) 410 (2014); רע"א 6897/14 רדיו קול ברמה נ' קולך (9/12/2025) (לגבי ארגון); רע"א 8356/22 היועצת המשפטית לממשלה נ' גולן (25/8/2025); ובעניין דומה לשלנו ראו ת"צ (מרכז) 10538-02-13 הצלחה נ' אל-על (19/1/2020)).

76. הנטל להוכיח את התנאים לאישורה של תובענה ייצוגית, ובכלל זה הנזק, מוטל, כמובן, על המבקש. בהתחשב בתכליתה הציבורית של התובענה הייצוגית, ובפערי המידע שבין המבקש למשיבה, מזה; ובסכנותיה של התובענה הייצוגית ופוטנציאל הסחטנות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-6771 בן זאב נ' בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1 הטמון בה, מזה; נקבע שהמבקש אינו יכול להסתפק בהעלאת טענות כלליות וסתמיות
2 בבקשת האישור, ומוטל עליו להציג בסיס ממשי, עובדתי ומשפטי, התומך בטענותיו באופן
3 לכאורי, ולתמוך זאת בתצהירים ובמסמכים רלוונטיים. עם זאת, לא מצופה שיוכיח את
4 התביעה במלואה, שכן מדובר בהליך מקדמי, ויש להזהר מהצבת מחסום גבוה מדי מפני
5 הגשת תובענות ייצוגיות. ובקיצור – נדרש "נטל שיש לתת לו משמעות, מבלי שיהיה כבד
6 מנשוא, תוך שבית המשפט נותן דעתו, בכל מקרה ומקרה, לקושי היחסי העומד בפני התובע
7 הייצוגי כאשר הוא נדרש להוכיח את תביעתו לכאורה" (רע"א 3489/09 מגדל נ' צפוי
8 מתכות עמק זבולון (11/4/2013); ע"א 7125/20 הצלחה נ' UBS (2/1/2025)).
- 9 77. אקדים ואומר כי אף שזוהי נקודת חולשה יחסית בבקשת האישור, נמצא כי המבקש
10 עמד בנטל הנדרש בשלב זה להוכיח אפשרות סבירה כי אכן נגרם לחברי הקבוצה נזק
11 כתוצאה מתניות האחידות.
- 12 78. כאמור, לצורך הוכחת הנזק צירף המבקש חוות דעת של ד"ר שלם (מקורית
13 ומשלימה), המסבירות כי קיומה של תניית האחידות מונע תחרות במחירים בין ערוצי
14 השיווק השונים, וכפועל יוצא מונע ירידת מחירים ובהכרח גורם לעלייה במחיר החדרים.
15 ד"ר שלם מדגיש כי המידע והנתונים נמצאים ברובם בידי המשיבות ולכן יש קושי בהערכה
16 מדוייקת של הנזק. לכן הוא פונה למחקרים ונתונים מן האיחוד האירופי, בעיקר מחקר
17 שפירסם ב-2018 גוף מחקר גרמני פרטי בשם ZEW (המרכז האירופי למחקר כלכלי), בו
18 נבחן השינוי במחיריהם של כ-30,000 חדרי מלון, בשנים 2016-2017, לאחר ביטול תניות
19 האחידות הרחבות והצרות באירופה (ב-2015). מחקר זה מצא כי לאחר הסרת תניות
20 האחידות מחירי החדרים בערוצים המקוונים הישירים של המלונות היו נמוכים בכ-2.5%
21 ממחיריהם באתרי המשיבות, בעוד שהשוואה לקבוצת ביקורת בקנדה, שם תניות האחידות
22 המשיכו לנהוג, גילתה כי שם לא נמצא בידול דומה במחירים (Hunold, M., Kesler, R.,
23 Laitenberger, U., & Schlütter, F. (2018). Evaluation of best price clauses in online
24 61 hotel bookings. International Journal of Industrial Organization). המומחה סבור
25 כי ממצאים אלו מוכיחים שתניות האחידות מונעות ירידת מחירים בשיעור של לפחות
26 2.5%, וגורמות לציבור נזק, אותו הוא מעריך בסכום שבין 111 ל-120 מיליון ₪. המבקש
27 מדגיש כי מדובר בהערכה שמרנית של הנזק, וכי בפועל הנזק גדול יותר ונובע גם ממניעת
28 כניסתם של צדדים שלשיים כמתחרים בשוק ומעליית מחירים בערוצים לא מקוונים.
- 29 79. המשיבות סבורות, מן הסתם, שלא נגרם כל נזק. כאמור, לטענתן המודל השיווקי
30 שיצרו (ה-OTA) תרם לתחרות הכוללת בשוק (בין בתי המלון) וגרם לגידול בהיצע ולירידת
31 מחירים. תניות האחידות נועדו לשמר מודל תחרותי זה, כאשר עליית מחירים הנובעת מן
32 הפגיעה בתחרות התוך-ערוצית (על חדר מלון ספציפי) בטלה בשישים. טענה נוספת היא

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 שהמבקש כלל לא עמד בנטל להראות קיומו של נזק, וזאת משום שהנתונים והמתודולוגיה
2 בהם השתמש המומחה מטעמו אינם מלמדים על נזק, הן משום שאינן רלוונטיים לישראל
3 אלא לאירופה והן משום שבידול במחירים בין הערוצים השונים לאחר ביטול תניות
4 התחרות אינו מלמד בהכרח על ירידת מחיר. חלק מחוות הדעת של מר רוזנברג ומר פרלמן
5 מטעם המשיבות מוקדש לביקורת על חוות דעתו של ד"ר שלם, ובכלל זה מדגישים
6 המומחים כי מחקר ה-ZEW אליו הפנה הינו טיוטה שלא הפכה למאמר סופי ומתוקף,
7 שהמאמר אינו מסביר מהן הסיבות לירידת המחיר בערוצים המקוונים של המלונות,
8 ושהמאמר מלמד על שונות במחירים ולא על רמת המחירים או על הוזלה.

9 80. חוות דעת מומחי הצדדים (המקוריות והמשלימות) מבקרות זו את זו, ויש טעם
10 מסויים בטענות המשיבות והמומחים מטעמם כי התשתית העובדתית והמחקרית עליה
11 נסמך ד"ר שלם היא מצומצמת יחסית ומתייחסת לחו"ל. עם זאת, לא שוכנעתי כי עובדה זו
12 שוללת את האפשרות לקיומו של נזק לציבור בישראל. לגבי ההתייחסות לחו"ל – בישראל
13 לא נערכו מחקרים מקיפים על השפעת צמצומן של תניות האחידות על המחירים בשוק,
14 ולכן אין מנוס אלא להסתמך, למצער בשלב האישור, על מחקרים מחו"ל, גם אם קיימים
15 הבדלים מסויימים במבנה השוק. משעה שנמצא כי בחו"ל ביטול תניות האחידות השפיע
16 על התחרות ואפשר כי הוזיל את המחיר לצרכן אין סיבה להניח כי המצב בשוק הישראלי,
17 שהוא מצומצם בהרבה, יהיה שונה. מקל וחומר כאשר תניית האחידות של המתחרה
18 הדומיננטי יותר בישראל, בוקינג, צומצמה רק לאחר הגשת התביעה וחוות הדעת, והמומחה
19 לא יכול היה לבחון את השפעתה.

20 81. אשר לתוכן המחקרים – נמצא כי חלוף הזמן הוא מרכיב מרכזי בניתוח השפעת ביטול
21 תניות האחידות על התנהלות השוק והמחירים בו. המבקש הביא, כאמור, מחקר שפורסם
22 ב-2018 סמוך מאוד להגשת התובענה. מאז חלפו שנים רבות, ונאסף מידע רב שמחייב
23 בדיקה. הדברים עולים מן הראיות שבתיק, למשל שורת מאמרים שהוזכרו בהערות
24 התאחדות המלונות לצו המוסכם, ובכלל זה מחקר הנציבות האירופית לתחרות מ-2020,
25 שהעלה, על פי הנטען, כי ביטול תניות אחידות צרות הביא לירידה של 4.1% במחירי
26 המלונות (https://competition-policy.ec.europa.eu/support-studies-evaluation-
27 vber_en). ואכן, בדיקה קצרה ולא ממצה מעלה כי בשנים האחרונות פורסמו מספר
28 מחקרים אמפריים שבחנו את השפעת ביטול תניות האחידות, ואלו מגלים תוצאות לכאן
29 ולכאן. למשל Price Parity Clauses for Hotel Room Booking: Empirical Evidence
30 from Regulatory Change שפורסם ב-Toulouse School of Economics בנובמבר 2022
31 והצביע על עליית מחירים בסגמנט מצומצם של מלונות, לאחר ביטול תניות רחבות; ו-The
32 Price Effects of Prohibiting Price Parity Clauses: Evidence from Global Hotel
33 Chains שפורסם באוקספורד בינואר 2026, והצביע על כך שביטול תניות האחידות הצרות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1 לא גרם גרם לירידת מחירים בערוצים "גלויים" בהם האתרים המקוונים של המלונות
2 ואתרים מקוונים אחרים (דבר המחזק במידת מה את טענת המשיבות), אך כן גרם לירידת
3 מחירים בערוצי ה-offline (ערוצי מכירה שאינם גלויים) וגידול בהזמנות בערוצים אלה.
4 למען הסדר ספק, אינני מייחס חשיבות כלשהי לתוכן המאמרים, שכן הצדדים לא טענו
5 לגביהם, והם מובאים רק לשם המחשת השפעת הזמן על ההליך, והעובדה שבמועד הגשתו
6 המחקר היה מצומצם יחסית בעולם, ולא קיים בישראל, ולכן די בתשתית המחקרית
7 המצומצמת יחסית שהגיש המבקש כדי להצביע על אפשרות סבירה לקיומו של נזק בישראל.
- 8 82. המשיבות מדגישות, כאמור, כי גם אם התגלה בידול במחירים אין בכך כדי ללמד על
9 נזק או על ירידה במחיר, ויתכן, למשל, שהמשיבות הן שהעלו מחירים ולכן נוצר בידול.
10 טענה זו חותרת תחת הבסיס הרעיוני של התחרות, והמשיבות בחרו שלא לצרף נתונים
11 שיראו כי המחירים בערוציהם עלו מעבר למה שעלו מחירי השוק. גם אם מחירי המלונות
12 באתרי המשיבות עלו, סביר הרבה יותר כי פער המחירים נוצר משום שהמלונות לא חוייבו
13 להשוות את המחירים, וכך נוצרה לציבור אפשרות לשלם פחות. לשלב הנוכחי די אפוא
14 בקיומו של בידול זה על מנת להצביע על אפשרות סבירה כי נגרם נזק.
- 15 83. נותרה אפוא טענת המשיבות לגבי תרומתן הכוללת לתחרות ולירידת המחירים.
16 טענה זו אינה מבוטלת כלל וכלל, וכפי שהובהר למעלה – בתי המשפט נדרשים להזהר
17 מקביעת מגבלות תחרותיות שעשויות למנוע חדשנות ודווקא לפגוע בתחרות ולגרום לעליית
18 מחירים לצרכן. עם זאת, במקרה הנוכחי נמצא כי תניות האחידות הרחבות לא נדרשו
19 לצורך שימור המודל הכלכלי התחרותי של המשיבות, למצער בתקופה הרלוונטית לתביעה,
20 וכן נמצא כי קיימת אפשרות סבירה כי מנעו ירידת מחירים בערוצי השיווק המתחרים
21 במשיבות וכך גרמו לעליית מחירים אפשטיבית לצרכנים וגרמו להם נזק. יתרה מכך, אם
22 המשיבות החזיקו בתקופה הרלוונטית בכוח שוק משמעותי, כמפורט למעלה, הפגיעה
23 בתחרות התוך מותגית עשויה לגרום פגיעה בתחרות החוץ מותגית ולפגיעה בצרכנים.
- 24 84. כל האמור לעיל נוגע להוכחת האפשרות לקיומו של נזק לצורך שלב האישור ואין בו
25 כדי לקבוע כי הצדדים יוכלו להימנע מבדיקה מקיפה ומדויקת יותר של השפעת ביטול
26 תניות האחידות על השוק הישראלי בשלב הדיון עצמו כדי לבדוק האם נגרם נזק ממש ומה
27 שיעורו. לעניין זה מובהר כבר עתה כי בדיקת הנזק מוגבלת כמובן לתקופות הרלוונטיות
28 עד לביטול התניות הרחבות – מבחינת אקפדיה בין 2011 ל-2015 ומבחינת בוקינג בין 2011
29 למועד בו הפסיקו את התניה הרחבה בהתאם לצו המוסכם.
- 30 **נמצא כי הוכחה אפשרות סבירה לקיומו של נזק.**
- 31

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-6771 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

תנאים נוספים לאישור התובענה כייצוגית

- 1
- 2 85. התנאים לאישור תובענה ייצוגית מפורטים בסעיפים 3, 4 ו-8 (א) לחוק תובענות
- 3 ייצוגיות, ובתמצית נאמר כי על המבקש להניח תשתית משפטית ועובדתית לקיומה של
- 4 עילת תביעה אישית, ובנוסף עליו להוכיח כי קיימת קבוצת אנשים גדולה דיה, שנפגעה
- 5 באופן דומה, ועשויה להיות להם עילת תביעה דומה לשלו.
- 6 86. תביעה הכלולה בתוספת (סעיף 3(א)): התביעה מוגשת מכוח פרט 4 לתוספת השניה
- 7 לחוק – "תביעה בעילה לפי חוק התחרות הכלכלית". התנאי מתקיים.
- 8 87. עילת תביעה אישית (סעיף 4(א)(1)): הוכח כי המבקש הזמין חדרי מלון ולכן קיימת
- 9 לו עילת תביעה אישית. התנאי מתקיים.
- 10 88. שאלות מהותיות המשותפות לכלל חברי הקבוצה ואפשרות סבירה שיוכרעו
- 11 לטובתה (סעיף 8(א)(1)): אם מחירי המלונות בישראל התייקרו עליית המחירים
- 12 האפשרית השפיעה על קבוצה גדולה של צרכנים, באופן דומה. השאלות המשותפות לחברי
- 13 קבוצה זו קשורות בקיומו של הסדר כובל, בהשפעת תניות האחידות על התחרות בשוק
- 14 המלונות הישראלי, בהשפעת ההסדר על מחירי המלונות בישראל, בקיומו של נזק,
- 15 ובשיעורו של הנזק הפרטני והמצרפי. כאמור למעלה, קיימות די ראיות שיצדיקו קביעה כי
- 16 המבקשים עמדו בנטל המופחת הנדרש לשלב האישור לכך שקיימת אפשרות סבירה
- 17 שהתביעה תוכרע לטובת הקבוצה. התנאי מתקיים.
- 18 89. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין
- 19 (סעיף 8(א)(2)): קיומה של עוולה רחבת היקף, הפוגעת בציבור גדול, ומנגד קיומם של
- 20 פערי המידע וכוח משמעותיים בין המשיבות ובין הצרכנים מבהיר כי התובענה הייצוגית
- 21 היא הדרך היעילה וההוגנת לדיון בעוולות רחבות של חוק התחרות. בתי המשפט הבהירו
- 22 זאת במספר הליכים, למשל ע"א 7125/20 הנ"ל בו נקבע כי תכליתו של חוק התחרות
- 23 הכלכלית "עולות בקנה אחד גם עם מטרותיו של חוק תובענות ייצוגיות. שכן, על רקע
- 24 סיבות שונות, רבים טוענים כי לאכיפה הפרטית ישנה חשיבות יתרה בתחום זה. בתוך כך
- 25 דומה, כי ישנה חשיבות מיוחדת לעידוד השימוש במוסד התובענה הייצוגית ... שהלוא,
- 26 בחלק לא מבוטל מן המקרים, הנזק המצרפי שנגרם מעוולות שמקורן בחוק התחרות
- 27 הכלכלית מפוזר על פני קבוצת ניזוקים גדולה ובלתי מאורגנת, כך שהפגיעה ברמת הניזוק
- 28 הבודד קטנה עד כדי כך, שככלל, הגשת תביעה אישית אינה משתלמת... זאת, לבטח כאשר
- 29 לוקחים בחשבון את מורכבות העילות שבחוק התחרות, כמו גם את הקושי בהוכחת הנזק
- 30 הנגרם מהן" (פסקה 95). התנאי מתקיים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-6771 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת
2 (סעיף 8(א)(3)); וקיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל
3 בתום לב (סעיף 8(א)(4)(5)): אין סיבה להניח כי ההליך לא ינוהל לטובת חברי הקבוצה.
4 התנאי מתקיים.

5 **נמצא אפוא כי מתקיימים התנאים הקבועים בסעיף 8 לאישור התובענה כייצוגית.**

6 **זהות חברי הקבוצה – כל אומות העולם?**

7 91. נותרו שתי סוגיות אחרונות. הראשונה היא זהות חברי הקבוצה, והכללתם של אזרחים
8 ותושבים זרים בקבוצה. לעניין זה מתקבלת טענת המשיבות כי יש לכלול בקבוצה רק
9 תושבים ישראלים, שביצעו הזמנות בישראל, ואין מקום להרחיב את סמכותו של בית
10 המשפט בישראל על אזרחים זרים, שלא נתנו לכך את הסכמתם, ושקיים קושי ממשי לאמוד
11 את התנהלותם ואת נזקייהם. די, למשל, להצביע על סוגיות כמו יידוע ואיתור חברי הקבוצה
12 הזרים (מכל מדינות העולם), מתן אפשרות לצאת מהקבוצה, ועשיית מעשה בית דין, כדי
13 להבהיר את הקושי בהחלת חוק תובענות ייצוגיות על אזרחים זרים.

14 92. על פי רוב בתי המשפט עוסקים בסוגיות של פורום נאות וברירת דין בהקשר של קניית
15 סמכות על נתבעים זרים. המקרים בהם עוסקים בקניית סמכות על תובעים זרים נדירים
16 יותר, שכן התובע בוחר את הפורום ביוזמתו, והנתבע "נגרר" אליו. הגשת תובענה ייצוגית
17 בשם תובעים זרים היא מצב חריג שבו חברי הקבוצה הזרים נגררים לבית המשפט בישראל
18 שלא ביוזמתם וללא ידיעתם, ובית המשפט מחיל עליהם את סמכות השיפוט הישראלית
19 ואת הדין הישראלי מבלי שבחרו זאת. המצב בעייתי במיוחד כאשר גם התובע וגם הנתבע
20 הם זרים, ובית המשפט הישראלי מחיל עליהם את סמכותו בעל כורכם.

21 93. סוגיות אלו ונוספות, עלו בהרחבה בפסק דינה של גב' השופטת רונן בת"צ (כלכלית)
22 56722-05-15 Jean Domut נ' דיגיטק נ' (15/5/2017), בו נקבע שיש קושי בהגשת תובענה
23 ייצוגית בשם תובעים זרים. המבקש טוען אמנם כי פסק דין זה אינו רלוונטי, שכן הוא
24 עוסק בניירות ערך ודיני חברות, אך הדיון בפסק הדין עוסק בכלל ההיבטים והקשיים,
25 המהותיים, הדיוניים והמעשיים, הנובעים ממצב זה. בית המשפט מתייחס אמנם גם לדיני
26 החברות, אך גם לקושי המהותי הנובע מגרירת חברי הקבוצה לפורום שלא בחרו בו בהליך
27 שאינם יודעים על קיומו. כן פורטו שיקולי מדיניות ציבורית אשר מונעים החלת חוק
28 תובענות ייצוגיות על תובעים זרים, ובכלל זה, חלוקה יעילה של זמנו של בית-המשפט
29 בישראל והעומס שיוטל על בתי המשפט בישראל מניהול תביעות ייצוגיות של תובעים
30 זרים; הקושי באכיפת פסק-הדין; שיקולי "נימוס" וכיבוד ריבונות זרה; והחשש מפגיעה
31 בתובעים זרים שייתכן שהדין במקום מגוריהם מקנה להם זכויות עודפות על הזכויות
32 הניתנות בדין הישראלי (למשל פיצוי עודף בדיני תחרות).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6771-01-18 בן זאב נ' בוקינג.קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

94. עוד מועלים הקשיים הפרקטים, כמו יידוע חברי הקבוצה שלא בחרו להתדיין בישראל; הקושי בפרסום הודעות ביחס לתביעה (שם לגבי אנגליה בלבד, וכאן – בכל מדינות העולם); התאמת הפרסום לדין המקומי בכל מדינה; יישום מנגנון ה-opt-out הקבוע בדין הישראלי; והקושי ביצירת מעשה בית דין למי שכלל לא בטוח שידעו על התביעה, אפילו בכוח. בהקשר אחרון זה אפנה גם לרע"א 3973/10 שטרן נ' Verifone (2/4/2015), שקבע, בין השאר, כי הכרה בפסק-חוץ שניתן בתובענה ייצוגית מחייבת בחינת זכותם של חברי הקבוצה להליך הוגן, ובכלל זה מתן הודעה נאותה על דבר קיומו של ההליך בבית המשפט הזר, מתן הזדמנות נאותה להשתתף בהליך, ומתן הזדמנות לפרוש ממנו. ודומה כי הדברים נכונים גם לגבי תובעים זרים שהמבקש מבקש להביאם לישראל.
95. לא בכדי נדחה הערעור על פסק הדין ונקבע כי "במכלול הנסיבות שפורטו על ידי בית משפט קמא, ובעיקר נוכח העובדה שחברי הקבוצה (ואפילו המערערים עצמם) הם תושבי אנגליה, על כל המשתמע מכך (מודעות להליך, opt-out וכו') – מסקנתנו היא כי צדק בית המשפט קמא בקביעתו כי בית המשפט בישראל אינו הפורום הנאות לדון בתובענה" (ע"א 6273/17 Jean Dumont נ' Digitek (6/5/2019)). ראו גם טליה איינהורן, משפט בינלאומי פרטי ובין דתי בישראל (2023), 546-548, שם מסקנת המחברת היא ש"בית המשפט צדק בקביעתו שלא ניתן היה לאשר תביעה ייצוגית, כמו זאת שנפתחה בעניין זה, מפני שרוב המשקיעים לא חתמו על יפוי כוח המאשר את ההליכים בישראל, שכן הליכים בתביעות ייצוגיות מחייבים כל אדם שלא בחר שלא להשתתף בתביעה הייצוגית (opt out) ומבחינה פרקטית לא היה ברור כיצד תיק כזה יכול להתנהל בישראל, כאשר רוב התובעים אינם נוכחים בישראל ואי אפשר ליידע אותם כפי שניתן לעשות עם תובעים ישראלים במקרים כאלה"; וזאת אף שהיא מבקרת חלק מנימוקיו האחרים של בית המשפט המחוזי.
96. כל אלו חלים ביתר שאת במקרה הנוכחי, שבו לא מדובר בתובעים ממדינה מסוימת (אנגליה) ובצדדים שיש להם זיקה לישראל, אלא במשיבות שהן עצמן תאגידים בינלאומיים ושהיה צורך בהליך ממושך להחלת סמכות השיפוט עליהם (ראו, למשל, החלטת כבי' השופטת בן ארי, בסמכותה כרשמת, מ-6/3/2019; פסק דינה של כבי' השופטת קיציס בע"ר 59443-03-19 בן זאב נ' Booking (23/7/2019)), ובחברי קבוצה מכל מדינות העולם.
97. חיזוק למסקנה זו נמצא בפסיקת בתי המשפט בסוגיית ההמצאה לנתבע זר, שהוא תאגיד בינלאומי. בתי המשפט בישראל הבהירו כי קניית הסמכות על הנתבע הזר נועדה, בראש ובראשונה, להגנה על צרכנים ישראלים (רע"א 6992/22 Agoda נ' צביה (27/5/2024)). והשוו גם ת"צ (מחוזי ת"א) 23241-09-16 HOTELS נ' סיליס (21/6/2017), שם מובהר כי ההמצאה מחוץ לתחום למשיבה 4 נועדה להגן על צרכנים ישראלים; ות"צ (מחוזי ת"א) 40940-10-16 Booking נ' דאון (10/12/2017) שם נקבע כי המצאה מחוץ

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-6771 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 לתחום למשיבה 2 מוצדקת משום ש"שיקול ציבורי בדמות הגנה על הצרכנים
2 הישראליים, תומך בעמדה שיש לקבוע נורמה לפיה חברה זרה המשווקת את מרכולתה
3 באינטרנט בעברית, במיוחד 'סחורה' הנמצאת בישראל כגון המלון, תהיה כפופה לסמכות
4 בתי המשפט בישראל, ככל שהיא ביצעה עוולה או הפרה את הדין בישראל".

5 98. ניתן לתת, כמובן, סעד לנפגע זר שניזוק בישראל, אך האפשרות להגיש תובענה ייצוגית
6 בשם נפגעים זרים כרוך במערך שיקולים וסיכונים אחר. זאת משום שהתובענה הייצוגית
7 אינה רק מכשיר דיוני לצבירה (אגרגציה) של תביעות זהות רבות, אלא גם מכשיר מהותי
8 לאכיפת זכויות. יתרה מכך, בתי המשפט הבהירו כי תאגיד בילנאומי שמגיע לישראל
9 ומספק שירותים לציבור הישראלי חייב לשקלל אפשרות שיידרש לתת דין וחשבון על
10 פגיעות בציבור הישראלי, אך ספק אם במערך שיקולים זה עליו לקחת בחשבון אפשרות
11 לתביעה מצרפית של אזרחים זרים, אשר מגדילה את הסיכון עשרות מונים.

12 99. וגם זאת יש לקחת בחשבון – שבהסכמי השימוש של בוקינג עם הצרכנים קיימת תניית
13 שיפוט לבית משפט זר, ועל פי הדין ההולנדי. גם אם נקבע כי תניה מסוג זה היא תניה
14 מקפחת בדין הישראלי, אין כל ודאות כי זהו המצב בשיטות משפט אחרות או כי אזרחים
15 זרים מאדיפים התדיינות בבית המשפט הישראלי על פני קיום תניית השיפוט. סוגיה זו
16 נותנת מענה גם לטענות המבקש בדבר היעדר פורום חלופי יעיל עבור תיירים זרים.

17 **נוכח כל אלו נקבע כי הקבוצה כוללת רק אזרחים ותושבים ישראלים שהזמינו מלונות**
18 **בישראל ואינה כוללת אזרחים זרים שהזמינו מלונות ישראלים מחו"ל.**

19 **התביעה נגד בוקינג ישראל**

20 100. נותרה טענת משיבה 1, בוקינג ישראל, כי אינה עוסקת בפעילות הליבה של בוקינג
21 העולמית, אלא במתן שירותי תמיכה טכניים בישראל, וכי אינה צד להסכמים מול המלונות
22 וממילא לא להסדר כובל, ולכן יש לדחות את ההליך מולה. טענות אלו אינן מבוטלות, אך
23 הן נתקלות בשלושה חסמים המקשים על קבלתן בשלב זה.

24 101. ראשית, בוקינג ישראל הייתה צד לצו המוסכם ולהליך בבית הדין לתחרות. אמנם
25 בסיכומיה הסבירה כי עשתה זאת לבקשת רשות התחרות ומבלי שהיה לה קשר אמיתי
26 להליכים, אולם לא ברור מדוע רשות התחרות התעקשה על צירופה להליך אם אין לה חלק
27 מהותי יותר בפעילות הקשורה להסדר הכובל ובמימוש הצו המוסכם.

28 102. שנית, במסגרת הליך ההמצאה נקבע כי תפקידה של בוקינג ישראל רחב יותר ממה
29 שמוצג עתה. "כיום בוקינג ישראל עוסקת, הלכה למעשה, בשיווק פעולות המשיבה בישראל.
30 בניגוד לטענת המשיבה, אין מדובר בתמיכה בדמות סיוע טכני לבתי המלון, כי אם בחשיפת
31 המשיבה בפני עסקים מקומיים והגדלת פעילותה באופן ממשי במדינת ישראל. מכאן כי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-6771 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 בוקינג ישראל מהווה גורם פעיל במערך השיווק של המשיבה, כי מתקיים בין השתיים
2 שיתוף פעולה עסקי וקיים גם אינטרס כלכלי משותף" (ע"ד 19-03-59443 הנ"ל; ההדגשה
3 במקור). דברים אלו נקבעו אמנם בהקשר של אינטנסיביות הקשר עם בוקינג העולמית
4 לצרכי המצאה, ואינם מהווים קביעה חלוטה (כפי שטוען המבקש בסיכומיו), אך יש בהם
5 כדי לעורר חשש מסוים שמחיקתה של בוקינג ישראל מן ההליך עשוי להותיר את ההליך
6 חסר מבחינת בירור האחריות להסדר הכובל ותוכנו ומבחינת הסעד (אם יפסק).

7 103. שלישיית, מעמדה של בוקינג ישראל עלה בהרחבה בדיון שהתקיים ב-20/3/2024,
8 והוצע לצדדים להגיע להסדר לפיו בוקינג העולמית תבהיר כי היא אחראית לקביעות פסק
9 הדין, אולם למרות שמבקש הסכים לכך, בוקינג (הישראלית והעולמית) לא הסכימו. מצב
10 זה מעלה חשש כי הוצאתה של בוקינג ישראל מן ההליך תפגע בו.

11 104. בנסיבות אלו נמצא כי יש להותיר את בוקינג ישראל בהליך, לאשר גם את התביעה
12 בעניינה, ולדון בפרטי מעמדה המדויקים במסגרת ההליך גופו. מאחר וטענותיה מכוונות
13 לסוגיה זו בלבד, המעמסה שתוטל עליה לא תהא גבוהה יתר על המידה, ואם טענותיה
14 נכונות היא תוכל לעמוד על הוצאות.

15 **סוף דבר**

16 105. נוכח כל האמור לעיל נמצא כי המבקשים עמדו בנטל המצדיק אישור התובענה
17 כייצוגית ומעבר לדיון בתובענה גופה; אך התביעה מאושרת לגבי התניות הרחבות בלבד,
18 ולתקופה שבין 2011 (התיישנות) ובין ביטול התניות הרחבות לכל אחת מן המשיבות – 2015
19 לאקספדיה ו-2021 לבוקינג. עוד נקבע כי התביעה מאושרת לגבי אזרחים ותושבים
20 ישראלים ואינה מאושרת לגבי מי שאינם מתגוררים בישראל ולא הזמינו את המלון
21 בישראל.

22 106. הקבוצה בשמה תנוהל התובענה הייצוגית: "כל אזרח או תושב ישראלי שהזמין חדר
23 מלון או מקום אירוח בכל ערוץ הזמנה, לרבות אתרי המשיבות, אתר המלון, הזמנה
24 בערוצים לא מקוונים, סוכני תיירות או סוכני נסיעות, בתקופה הרלוונטית, למעט הזמנות
25 של קבוצות ו/או מועדוני לקוחות".

26 107. התקופה הרלוונטית היא התקופה שבין תחילת ההתיישנות (ינואר 2011) ועד למועד בו
27 כל אחת המשיבות החילה על ההתקשרויות בינה ובין המלונות תניית אחידות רחבה.
28 תקופה זו מוערכת לגבי אקספדיה ב-2011 עד 2015 ולגבי בוקינג ב-2011 עד 2021 (אם
29 החילה את התניה הצרה מוקדם קודם לכן התקופה תותאם כמובן).

30 108. זהות התובע הייצוגי: המבקש בבקשת האישור.

31 109. זהות ב"כ התובע הייצוגי: ב"כ המבקש כמפורט בבקשת האישור.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 18-01-6771 בן זאב נ' בוקינג. קום ישראל הזמנות למלונות אונליין בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 110. עילות התביעה: תביעה לפי חוק התחרות הכלכלית לפי פרט 4 לתוספת השנייה לחוק
2 תובענות ייצוגיות, ובפרט קיומו של הסדר כובל.

3 111. שאלות משותפות: כמפורט בהחלטה זו.

4 112. הסעדים הנתבעים: עליית מחירים כתוצאה מתניות האחידות הרחבות, והפער בין
5 מחירי החדרים תחת ההסדר הכובל ומחירים בשוק החופשי אלמלא ההסדר הכובל.

6 **הוראות להמשך**

7 113. המשיבות יפרסמו מודעה על אישור התובענה בהתאם להוראות הדין. ההודעה
8 תפורסם בשני עיתונים נפוצים בעברית ובעיתון נפוץ בשפה הערבית. גודל האותיות בפרסום
9 לא יפחת מ-4 מ"מ. בנוסף יש להוסיף פרסום באתר האינטרנט של המשיבות בהתאם
10 לפסיקת בית המשפט העליון. נוסח ההודעה וגודלה יובאו לאישור בתוך 20 ימים.

11 114. המבקשים יעבירו עותק מהחלטה זו ליועצת המשפטית לממשלה.

12 115. כתב הגנה יוגש תוך 60 ימים.

13 116. המשיבות ישאו בהוצאות המבקשים בסך 80,000 ₪, בחלקים שווים בין קבוצת בוקינג
14 וקבוצת אקספדיה.

15 117. תז"פ עוד 90 ימים.

16
17 ניתן היום, ל' ניסן תשפ"ו, 17 אפריל 2026, בהעדר הצדדים.

18

רמי חיימוביץ, שופט

19
20